

7md

2013 m. sausio 18 d., penktadienis

Nr. 3 (1017) | Kaina 2,50 Lt

D a i l ė | M u z i k a | T e a t r a s | K i n a s | F o t o g r a f i j a

2

Koncertas Sausio 13-ajai Šv. Jonų bažnyčioje

3

Apie aktorių Saulių Balandį

4

Ar turime socialiai angažuatą teatrą

Gedimino Pranckūno fotografijos

7

Aušros Barzdukaitės-Vaitkūnienės paroda

8

Prancūzų kino festivalis „Žiemos ekranai“

Skausmas paširdžiuose

Ričardo Nemeikšio paroda „Blizgučiai“ VDA galerijoje „Akademija“

Kęstutis Šapoka

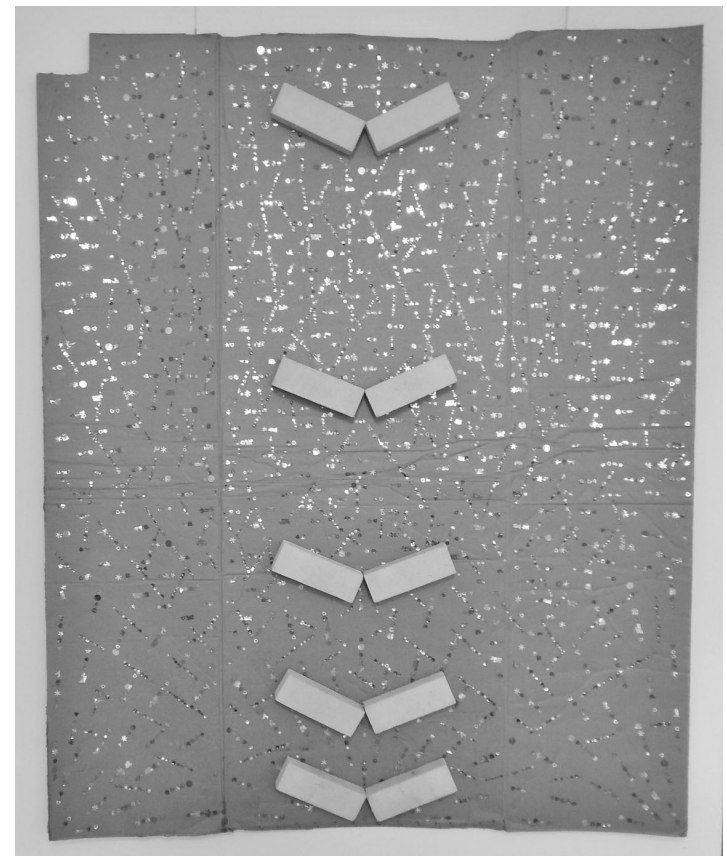
Ričardo Nemeikšio kūryba yra kontekstinė savitai marginaliu statusu, iškrentanti iš kokios nors mūsų dailės tradicijos. Todėl ji tampa ypač priklausoma nuo socialinio istorinio konteksto, kita vertus, šis aspektas paverčia ją lanksčią ir, kaip jau minėjau, kontekstualią, o ir patogią įvairioms interpretacijoms.

Žinoma, galime atsekti šiojių tokių istorinį priežastingumą ir plastinę logiką, nes tokia plastika, kokią naudojo ir naudoja Nemeikšis, vargu ar galėjo atsirasti anksčiau nei 9-ojo dešimtmečio pabaigoje ar 10-ojo pradžioje, laikotarpiu, siejamu su *Ars* tradicijos (su)irimu ir interdisciplininiu lūžiu dailėje. Tačiau žiūrėti kiek lokalesniu žvilgsniu, net šio konteksto ribose Nemeikšio kūryba nėra visai tipinė.

Todėl nenuostabu, kad, pavyzdžiui, 10-ajame dešimtmetyje jo kūryba buvo traktuojama labiau kaip „marginali“, nei kaip „originali“. Ji neturėjo nieko bendra su tuometinės tapybos problematika, nusidriekusi nuo paskutinių perpuvusios (tai nebūtinai reikia suvokti neigiama prasme) *Ars* estetikos manieringų atgarsių pseudomitologinėje fantastinėje 9-ojo dešimtmečio antros pusės tapyboje (prisiminkime Algį Skačkauską, Šarūną Sauką, Joną Gasiūną, Vidmantą Ilčiuką ir pan.), pavėluotai atrasto ir energingai keletą metų kultivuoto vokiško ir skandinaviško neoekspresionizmo iki įvairių „tapybos mirties“ mitologijos pavidaų.

Nemeikšio monochrominės „ružavos“ drobės su dantimis, sudėtos viena ant kitos tarsi „dantų protezai“, į drobes tiesmukai „įterpti“ putplasčio objektai, sparnai iš plunksnų ar priklijuotos plytos tuometinio skonio fone, žinoma, tiesiog objektyviai negalėjo būti „gražesnės už duris“. Tai atrodė per daug tiesmuka ir netašyta.

Galbūt tuo metu įvaizdžiui kiek pakenkė dalyvavimas gana retrogradinei kaunietiškos tapybos sam-

Ričardas Nemeikšis. Ekspozicijos fragmentas

J. LAPINIO NUOTR.

pratai atstovavusios „Angies“ grupės veikloje (nors suteikė galimybę dažniau dalyvauti parodose). Galbūt (nusiritant iki sąmokso teorijų) netgi galima teigti, kad Nemeikšio kūrybos „marginalumu“ pasinaudojo apsukresni „Angies“ nariai, norėdami labiau išryškinti savo kūrybos „aktualumą“ ir pan.

Iš dalies tam įtakos turėjo ir dar vienas Nemeikšio kūrinių – *home made* – lygmuo. Šiam menininkui tolimas „glamūrinis“, dekoratyvus kičas. Jo kūryba visą laiką (ypač tai išryškėjo pradėjus daryti didžiulių formatų pseudoabstrakčius piešinius ant suklijuotų rudo pramoninio popieriaus rulonų) veikiau buvo prisodrinta gaivališko „pankiškumo“, savotiško grubaus, nepretenzingo padarymo, netgi „mėgėjiškumo“, derančio su bukomis „metaforomis“, kai žiūrovas tarsi įvaromas į kampa, verčiamas abejoti ir svarstyti – ar menininkas iš jų tyčiojasi, ar jam tiesiog

savo kūrinyje ko nors nepavyko įgyvendinti?

Būna menininkų, kurie žūtbūt stengiasi „būti aktualūs šiandienos kontekste“, uoliai seka meno (rinkos ar institucines) madas, todėl periodiškai „keičia odą“, neva „neatpažįstamai transformuojasi“. Tačiau, sakykime, atėjus kitoms madoms ir aktualijoms, jų ankstesnė kūryba greitai nuvertėja, dažnai, tarsi nudžiūvus ir nubyrėjus spygliams nuo kalėdinės eglutės, išryškėja dirbtinai sukonstruoto „aktualumo“ karkasas.

O Nemeikšio atvejis kiek kitoks. Menininkas tarsi koks „savamokslis“ (pozityviaja prasme) išlieka stabilus ir mažai pakitęs (jei ne formaliai, tai esminiais pasaulėžiūros dalykais) dešimtmečiais, bet būtent todėl gali drastiškai skirtis požiūris į tokią kūrybą, interpretacijos gali

NUKELTA | 6 PSL.

Sausio 13-ajai – „Gailestingumo altorius“

Vilniaus, Klaipėdos ir Šiaulių muzikų koncertas Šv. Jonų bažnyčioje

Živilė Ramoškaitė

Laisvės gynėjų diena, Sausio 13-oji, paminėta gausiais renginiais, tarp kurių, kaip įprasta, svarbią vietą užėmė muzika. Vilniuje surengti du klasikos koncertai – Nacionaliniame operos ir baletų teatre buvo atliktas grandiozinis Antonino Dvoržako „Requiem“, o Šv. Jonų bažnyčioje sausio 12 d. skambėjo Algirdo Martinaičio oratorija „Gailestingumo altorius“. Apsisostiu prie šio įspūdingo muzikos vakaro.

Ir veikalas, ir jo atlikimas nusipelnė didžiausių pagyrimų. Nedažnai būna, kad vadinamųjų proginių koncertų programai neturėtume priekaištų. Kiek kartų oficialiuose valstybinių minėjimų koncertuose matėme iš nuobodulio snūduriuojančią publiką arba nepasitenkinimą spinduliuojančius muzikos profesionalus. Renkant tokiems koncertams programą labai sunku rasti tikrąjį aukso vidurį, kuris tenkintų abi minėtas puses. Lietuvių kompozitorių ir teoretikų vertinami ir rekomenduojami veikalai dažniausiai sunkiai skinasi kelią į platesnę klausytojų auditoriją... Pasirodo, tai ne visa tiesa: ne tik užsienyje, bet ir

Lietuvoje yra veikalų, kurie vienodai vertingi ir patrauklūs tiek muzikams, tiek publikai, tik reikia juos prisiminti. Prie tokių kūrinių priklauso Šv. Jonų bažnyčioje skambėjusi A. Martinaičio oratorija „Gailestingumo altorius“ sopranei, mecosopranei, chorui ir styginių orkestrui, kurią atliko Asta Krikščiūnaitė, Ieva Prudnikovaitė, Klaipėdos mišrus choras „Aukuras“ (vadovas Alfonsas Vildžiūnas), Šiaulių valstybinis choras „Polifoni-

ja“ (vadovas Tomas Ambrozaitis) ir Klaipėdos kamerinis orkestras (vadovas Mindaugas Bačkus), diriguojami Modesto Pitrenos.

Vilniuje kūrinys skambėjo seniai, premjera įvyko 2007 m., apie jį kalbėta ir rašyta mažai, tad dabar jis tapo tarsi naujai atrastas. Tiesa, praėjusią vasarą jis buvo atliktas pajūryje, o dar seniau įrašytas ir į CD (šiek tiek kita redakcija). A. Martinaitis, savo kūrinius datuojantis nuo 1978 metų, į religinę muziką

atsigręžė 1993 m. („Abaddon“, „Siloamo tvenkinys“) ir nuo to laiko rašė jos daug, naudodamas liturginius, šv. Pranciškaus ir kitus tekstus. Ši oratorija buvo sukurta Vilniaus Dievo gailestingumo šventovės užsakytu. Vilniečiai, eidami pro šią šventovę, gali pažvelgti į jos šventčiausią relikviją – Gailestingą Jėzų paveikslą, nutapytą pagal šv. Faustinos regėjimus. Šis paveikslas buvo labai svarbus ir kompozitoriui, kuriant oratoriją. Rinkdamasis kūrinių tekstą, A. Martinaitis perskaitė sesers Faustinos Kowalskos dienoraščius, išrinko iš jų tam tikras reikšmingas vietas, tarsi pasakojančias istoriją apie paveikslą ir skambančias kaip tikėjimą grindžiančios sentencijos. Keturi kūrinių dalys atliekamos be pertraukos. Pirmoji „O Kraujau ir Vandeni“ tarsi seka minėtą paveikslą, kuriame iš Jėzaus širdies sklinda dvi srovės: kraujo ir vandens. Antroji „Sveikas, gailestingumo soste“, kaip ir žodinis tekstas, yra pakilios nuotaikos, vyrauja mažoriški skambesiai. Trečioji dalis „Dievo gailestingumą giedosiu“ išsiskiria choro nuo *piano* iki *fortissimo* skanduoju maldos tekstu, kartojamu daug kartų: „Dievo gailestingumą giedo-

siu per amžius, nes jis yra svarbiausia Dievo savybė, o mums – nepalaujamas stebuklas.“ Finalinėje ketvirtoje dalyje „Dievo gailestingumo litanija“ pasikartoja kai kurie anksčiau skambėję motyvai, sujungiantys visą kūrinių muziką į darnią visumą. Dalių seka ir išdėstymas – dar vienas itin harmoningas šio muzikinio statinio bruožas.

Klausantis kūrinių puikiai girdi kiekvieną žodinio teksto frazę, meistriškai įgarsintą nepaprastai raiškiais muzikinės retorikos figūromis, kai žodžiai ir muzika susilydo į prasmingą ir giliausias emocijas veikiančią vienį. Kūrinių tėkmėje girdimas ir visas Martinaitis – jo pamėgtas, skaudžiai įtampą kuriantis *ostinato*, iš istorijos gelmių sklindanti bibliinių psalmių melodika, *organum* stiliaus paralelizmai, graudžios liaudiškos religinės giesmės, J.S. Bacho polifonijos atsakmbiai ir kartu – puošnūs, XIX a. išpuoselėtos harmonijos akordai... Šios priemonės susilydo ir kuria jaudinančią muzikos paveikslą. Regis, kompozitoriaus ranką išties vedžiojo nepaprastai įkvėpimas.

Apie atlikimą sakiau: jis buvo puikus, taigi – bravo visiems.

Asta Krikščiūnaitė, Ieva Prudnikovaitė

L. SINKEVIČIAUS NUOTR.

Anonsai

Koncertų sezonas tęsiasi

Lietuvos nacionalinė filharmonija pradeda 2013-uosius ir tęsdama 72-ąjį koncertų sezoną siūlo klausytojams daugybę progų atrasti save muzikos pasaulyje. Per penkis sezono mėnesius vien Vilniuje pristatomos 57 įvairių kolektyvų ar pavienių atlikėjų parengtos koncertinės programos, dar 7 naujos programos lauks klausytojų Trakuose, Salos pilyje. Dauguma jų bus pasiūlytos ir įvairių Lietuvos miestų ir miestelių publikai.

Pasak LNF generalinės direktorės Rūtos Prusevičienės, kiekvienas siūlomas ir kruopščiai planuojamas koncertas yra savaip svarbus, įdomus, įsimintinas. Į pasiūlą įtraukiami visi jau įprasti koncertų žanrai – nuo orkestro muzikos iki renginių visai šeimai, gerai žinomi ir debiutuojantys ar publikai dar mažiau pažįstami atlikėjai, kūriniai iš aukso fondų ir premjeros.

Orkestro muzikos koncertuose esame įpratę girdėti vieną iš LNF kolektyvų – Lietuvos nacionalinį simfoninį orkestrą (LNSO). Tačiau porą sausio vakarų (16 ir 19 d.) klausytojų laukia staigmena: tradicinį simfoninio orkestro skambesį programose „Orkestras iš arti“ pakais orkestro grupių – varinių pučiamųjų ir mušamųjų bei styginių ir medinių pučiamųjų – garsai. Skambės įvairių laikotarpių klasika: nuo G.F. Händelio „Karališkųjų fejer-

verku muzikos“ iki F. Latėno „Pasadoblio“, o prie dirigento pulstos svečias iš Norvegijos Peras Kristianas Svensenas bei originalias idėjas noriai įgyvendinantis maestro Modestas Pitrenas. Keli sausio koncertai prapūs Slavų tradicinės muzikos mokyklos iniciuojamą, gruodį pradėtą festivalį „Kalėdiniai vakarai“: sausio 26 d. Filharmonijoje su LNSO ir maestro Juozu Domarku koncertuos pianistas Andrejus Korobeinikovas, o 27 d. muzikuos Tarptautinio V. Spivakovo fondo glojami jaunieji Rusijos talentai. Sausio 27 d. koncerte Taikomosios dailės muziejuje prisiminsime lietuvių kompozitorių, legendinių dainų bei liaudies kapelų švenčių dirigentą ir muzikantą Jurgį Gaižauską.

Daugumą vasario koncertų simboliškai sieja meilės tema. Vasario 2 d. Roberto Šerveniko diriguojamo LNSO ir smuikininko Philippe'o Graffino koncertas Filharmonijoje skiriamas meilę Lietuvai ne kartą išpažinusio kompozitoriaus Rodiono Ščedrino 80-mečiui. Vasario 3 d. Taikomosios dailės muziejuje koncertuosiantys dainininkė Sigutė Stonytė ir Valstybinis Vilniaus kvartetas, be kita ko, atliks R. Schumanno ciklą „Moters meilė ir gyvenimas“. Vasario 6 d. Filharmonijoje prasidės ir iki balandžio 1 d. koncertų skiriamas meilę Lietuvai ne kartą išpažinusio kompozitoriaus Rodiono Ščedrino 80-mečiui. Vasario 3 d. Taikomosios dailės muziejuje koncertuosiantys dainininkė Sigutė Stonytė ir Valstybinis Vilniaus kvartetas, be kita ko, atliks R. Schumanno ciklą „Moters meilė ir gyvenimas“. Vasario 6 d. Filharmonijoje prasidės ir iki balandžio 1 d. koncertų skiriamas meilę Lietuvai ne kartą išpažinusio kompozitoriaus Rodiono Ščedrino 80-mečiui. Vasario 3 d. Taikomosios dailės muziejuje koncertuosiantys dainininkė Sigutė Stonytė ir Valstybinis Vilniaus kvartetas, be kita ko, atliks R. Schumanno ciklą „Moters meilė ir gyvenimas“. Vasario 6 d. Filharmonijoje prasidės ir iki balandžio 1 d. koncertų skiriamas meilę Lietuvai ne kartą išpažinusio kompozitoriaus Rodiono Ščedrino 80-mečiui.

gento Algirdo Vizgirdos meilės šiam didžiajam muzikos genijui. Vasario 14 d. Filharmonijoje dainuosianti Judita Leitaitė improvizuos meilės tema. Vasario 28 d. Filharmonijoje po ilgesnės pertraukos išgirsime orkestrą „Kremerata Baltica“ ir jo meno vadovą bei solistą, smuikininką Gidoną Kremerį, o solo violončele grieš Giedrė Dirvanauskaitė. Meile muzikai vienaip ar kitaip alsuos visi penkiolika vasarį numatytų koncertų, iš jų prašyte prašosi išskiriami dar trys: vasario 9 d. su LNSO koncertuos 2012 m. tarptautinio Yehudi Menuhino smuikininkų konkurso Pekine nugalėtojas Kennethas Renshaw ir dirigentas Jorge Uliarte'as, vasario 20 d. grieš Lietuvos kamerinis orkestras ir jo meno vadovas, smuikininkas Sergejus Krylovas, o vasario 23 d. su LNSO išgirsime arfos solo – skambins jaunoji arfininkė Joana Daunytė, diriguos emocijingasis svečias iš Prancūzijos Olivier Grangeanas.

Kovą numatyta 19 koncertinių programų, tiesiančių muzikinius tiltus tarp įvairių šalių atlikėjų, žanrų, progų. Orkestro muzikos koncertuose su LNSO pasirodys smuikininkas Eugene'as Ugorskis ir dirigentas Vladimiras Lande (kovo 2 d.), pianistė Natalia Trull ir dirigentas Robertas Šervenikas (kovo 9 d.), pianistė Mūza Rubackytė ir dirigentas Alainas Paris (kovo 16 d.), baritonas Thomas Taueris ir dirigentas Juozas Domarkas (kovo 23 d.); su LKO grieš altininkas

Maksimas Rysanovas (kovo 6 d.), koncertuos Martyno Staškaus diriguojamas M.K. Čiurlionio menų mokyklos simfoninis orkestras, choras ir solistai (kovo 20 d.), su džiazo virtuozu trombonininku Jamesu Morrisonu gros Valstybinis pučiamųjų orkestras „Trimitas“ (kovo 21 d.), su tarptautine solistų komanda Vilniuje pasirodys Klaipėdos kamerinis orkestras (kovo 27 d.). Kovo 3 d. dar kartą išgirsime orkestrą „Kremerata Baltica“, jis dalyvaus IV tarptautinio J. Heifetzo smuikininkų konkurso finale ir baigiamajame koncerte. Iš kamerinių kovo koncertų minėtini smuikininko Algimanto Pesecko (kovo 10 d.) ir dainininkės Inesos Linaburgytės (kovo 13 d.) koncertinės veiklos jubiliejams skirti recitaliai. Tradiciškai Verbų sekmadienį, kovo 27 d., Vilniaus arkikatedroje Valskybinis Vilniaus kvartetas grieš J. Haydno „Septynis paskutinius mūsų Išganytojo žodžius ant kryžiaus“.

Balandžio 1 d. Velykų šventėms Filharmonijoje nuskambės IV J.S. Bacho muzikos festivalio baigiamasis koncertas. Balandį numatyta 16 koncertų, dauguma jų – kamerinio žanro. Prie kelių norisi stabtelėti: balandžio 3 d. Filharmonijoje skambės vargonai – jais grieš vargonininkė Karolina Juodelytė, o fleita antrins Vytenis Gurstis; balandžio 6 d. su LKO grieš violončelininkas David Geringas, o solo obojumi gros Robertas Beinaris; balandžio 14 d. konceptualią programą „Nuo mad-

rigalo iki aleatorikos“ Taikomosios dailės muziejuje pristatys smuikininkė Ingrida Armonaitė ir pianistė Indrė Baikštytė; balandžio 17 d. Filharmonijoje koncertuos 2012 m. tarptautinio karalienės Elžbietos smuikininkų konkurso nugalėtojas Andrejus Baranovas ir pianistas Darius Mažintas, o balandžio 24 d. fortepijoninių kvintetų programą pažers Mūza Rubackytė ir Valskybinis Vilniaus kvartetas, balandžio 28 d. Taikomosios dailės muziejuje Čiurlionio kvartetas muzikuos su perkusinininku Bo Håkanssonu.

Devyni gegužės koncertai – tarsi muzikinė puokštė sezono pabaigai. Pagrindinis žiedas – LNSO sezono pabaigos koncertas su orkestro meno vadovu ir vyr. dirigentu Juozu Domarku, koncertas vyks gegužės 11 d., o su orkestru solo skambins pianistė iš Pietų Korėjos Yeol Eum Son. Savom spalvom ir atspalviais gegužės koncertų puokštėn įsilieks gegužės 4 d. vyksiantis LKO, solistų ir Kauno valstybinio choro koncertas, skirtas šio choro meno vadovo ir dirigento, maestro Petro Bingelio jubiliejui; gegužės 8 d. numatytas dainininko Vaido Vyšniausko ir pianisto Povilo Jaramino koncertas „Muzika, kurią verta mylėti“, gegužės 9 d. – Tarptautinio būgnų ir perkusijos festivalio pradžios koncertas su solistais perkusinininkais ir LKO. Tradiciškai gegužės puokštę apipins „Ažuoliuko“ ir „Liepaičių“ chorų dainorėliai.

LNF INF.

Paženklintas meninės vienatvės

Apie aktorių Saulių Balandį

Daiva Šabasevičienė

Saulius Balandis, netrukus švenčiantis savo penkiasdešimtmetį, sužvaigždėjusio teatro pasaulyje pelnė uždarą, nesibaigiančią aktorius vardą. Jis baigė pirmąjį režisieriaus Jono Vaitkaus dramos aktorių kursą (1981–1985). Mokėsi kartu su Diana Anevičiūte, Remigijum Bučiu, Povilu Budriu, Neringa Bulotaite, Tauru Čižu, Ingeborga Dapkūnaite, Virginija Kelmelyte, Arūnu Sakalausku, Ramune Skardžiūnaite, pirmuosius spektaklius jie sukūrė Kauno valstybinio dramos teatro scenoje.

Vaitkaus auklėtiniai žinojo, kad scenoje privalu intensyviai išgyventi savo personažų likimus, mintis ir idėjas. Pirmasis įsimintinas jų spektaklis – Jeano Anouilh'aus „Antigonė“ (1986), kuriame, užmerkę akis ir „prirakinti“ prie kėdžių, jie pertekė maištaujančios jaunos asmenybės tragediją. Saulius Balandis vaidino Hemoną – lyriką, nuo tada pradėjo formuotis šio aktorius „išimylėlio“ amplua. Kitas reikšmingas kurso spektaklis buvo „Literatūros pamokos“ (1989), tapęs savotišku jaunimo manifestu. Apie pirmuosius scenos darbus aktorius sako: „Darbo suvokimas, supratimas, aktorinė elgsena – pats svarbiausias dalykas, kurio J. Vaitkus mus mokė dar studijų metais. Man tai žavi ir dabar. Pracina kiek laiko, vėl viską prisimeni ir jo pamokas suvoki kiek kitaip. Suvokimas ateina laikui bėgant, sukūrus naujų darbų. Reikalinga laiko distancija, kad susivoktum, kad netikėtai nusirites dugnan galėtum vėl iš jo pakilti.“

1988 m. Saulius Balandis pradėjo dirbti Lietuvos valstybiniame akademiniam (dabar – Nacionalinis) dramos teatre. Tačiau didesnio vaidmens teko laukti ilgiau. Tai buvo Pulkinkas Fiodoro Dostojevskio „Stepančikovo dvaras“ (1998), kuriame karaliauja Fomos Fomyčiaus (Rolandas Kazlas) skleidžiama baimė. Dvaras pritrūkęs jausmų ir aistrų, jo šeiminkas, Saulius Balandžio Pulkinkas, stengiasi sutaisyti svečius ir šeimynykščius, jis supranta Fomos Fomyčiaus klastą, tačiau jo begalinis noras tikėti neleidžia pripažinti realybės. Šypsena, gerumu spindinčios akys, dažnai į priekį ištiestos rankos – lyg pagalbos prašymas. Balandis kuria teisingą, bet aklą žmogų, bijantį suvokti tikrovę. Aktorius nepaskęsta gausybėje balsų, jo herojus aristokratiškas, raiškios dikcijos. Apskritai Balandžio sceninis balsas ypatingas – jį galima girdėti ir tada, kai jis kalba tyliai, ir kai beria žodžius greitakalbe.

Aktorių energijos proveržiai priartino spektaklį „Madam Bovari“ (2003) prie didžiųjų Flaubert'o romano išgyvenimų. Didžiausias Emos Bovari užtarėjas, nuolatinis gyvenimo palydovas (ir kūrinio pasakotojas) – Autorius, kurį vaidino Saulius Balandis. Santūriai, be

išorinės afektacijos perteikdamas giliausius jausmus, jis prakalbo apie aistrų išsvargintas sielas, kankinosis dėl savo netobulo kūrinio, savo nerimą ir skausmą sudėjo į Rudolfo atsivėikinimo laišką, kuriame melodrama virto tragedija.

Aktorių vertina visi su juo dirbę režisieriai. Kūręs spektaklius su Irena Bučiene, Olegu Kesminu, Gyčiu Padegimu, Ramučiu Rimeikiu, Juliumi Dautartu, Evaldu Jaru, Yana Ross ir kitais režisieriais, šokęs Anželikos Cholinės spektakliuose, bene brandžiausius vaidmenis jis suvaidino Gintaro Varno spektakliuose. Iš J. Vaitkaus gavęs profesijos pamatus, G. Varno spektakliuose jis tarsi išlaisvino aktorius sielą. 2001 m. režisierius pakvietė S. Balandį Kauno dramos teatre kurti pagrindinį vaidmenį Jeano-Luco Lagarce'o „Tolimoje šalyje“. Jo Lui – lyg Jeano Cocteau Anapusbėn žengęs Orfėjas. Lui aktorius kūrė lengvai, švelniai, nebijodamas suklysti. Jo herojus – drąsus, raiškus ir, be abejo, lyriškas, išsaugantis savo jausmų paslaptis, bijantis švelnumo: „O baisiausias dalykas – vėl įsimylėti...“

Liūdnas aktorius žvilgsnis, iškilus stotas, žmogiškas kuklumas ir išdidumas pravertė kuriant Artūrą kitame G. Varno spektaklyje – Tankredo Dorsto ir Ursulos Ehler „Nusiaubtoje šalyje“ (2004). Paslaptingas, kilnus, lyg iš kito laiko atėjęs herojus – subrandintas tarsi paties aktorius, ten, kažkur už teatro ribų...

Įspūdinga Sauliaus Balandžio filmografija. Pirmą kartą kine, būdamas dešimtmetis, jis vaidino Stasio Motiejūno, Algimanto Kundelio ir Gyčio Lukšo filme „Linksmosios istorijos“ (1973). Dar nepradėjęs studijuoti jį kvietė Almantas Grikevičius („Faktas“, 1980), Marijonas Giedrys („Amerikoniškoji tragedija“, 1981), Vytautas Žalakevičius („Atsiprašau“, 1982), Arūnas Žebriūnas („Turtuolis, vargšas...“, 1982). Vėliau filmavosi garsiam Algimanto Puipos filme „Moteris ir keturi jos vyrai“ (1984), Raimundo Banionio filme „Mano mažytė žmona“ (1984), Lietuvos ir kitų šalių kino

„Tolima šalis“

„Moteris ir keturi jos vyrai“

studijų darbuose. Išorinės ir vidinės savybės lėmė ir partizano Juozo Lukšos-Daumanto vaidmenį J. Vaitkaus režisuotame filme „Vieni vieni“ (2003).

Nemažai vaidmenų Saulius Balandis yra sukūręs televizijos serialeuose, bet pagrindinė jo kūrybos erdvė buvo ir yra teatras. Apie aktorių kalba režisieriai Jonas Vaitkus ir Gintaras Varnas.

Jonas Vaitkus: Pirmame mano rengtame aktorių kurse Saulius turėjo savo aurą, savo matymą, savo pasaulėžiūrą, pasaulėjautą, stuburą, o kuriant bendrus darbus – vietą, kurios niekas kitas negalėjo užimti. Kai statėme „Literatūros pamokas“, „Antigonę“, „Elektrą“, „Mamutų medžioklę“, kursas lyg turėjo tapti teatru. Bet įsikio komunistų Centro komitetas, „Literatūros pamokos“ buvo sustabdytos, studentams nebuvo leista suvaidinti Sofoklio „Elektrą“ ir Kazio Sajos „Mamutų medžioklę“. Saulius jau nuo pirmųjų spektaklių išsiskyrė patirtimi, kurios buvo įgijęs lankydamas Valerijos Karalienės dramos būrelį. Jis be galo darbštus, gali kurti įvairiausių vaidmenis. Tačiau labiausiai jam tinka truputį romantiški, virš realybės pa-

kyli tipažai. Jis turi tokių žmogiškų savybių, kurios scenoje neprarandamos. Jo biografijoje nemažai emocinės patirties: netektys, suvoikimas, kas svarbiausia. Sauliui gerai sekėsi kine, bet kino Lietuvoje buvo ir yra nedaug, tad, manau, jo galimybės čia taip ir nebuvo panaudotos iki galo.

Gintaras Varnas: Saulius Balandis – gražus aktorius. Juk vis dėlto aktoriai (bent kai kurie iš jų) turi būti gražūs. Man Saulius – tipiškas Verdė herojus tenoras. Jaunystėje jis daug filmavosi. Gal dėl to kartais norisi sakyti, kad jis labiau kino aktorius. Nelengva buvo nuspręsti, kokį aktorių pakviesti Lui vaidmeniui J.-L. Lagarce'o „Tolimoje šalyje“. Tuomet Saulius buvo lyg primirštas, kelerius metus nevaizdines didesnių vaidmenų. Tas mūsų pasirinkimas – pavyzdys, kaip reikia nepamiršti aktorių. Po poros metų jis gavo ir pagrindinį Artūro vaidmenį Tankredo Dorsto „Nusiaubtoje šalyje“. Spektaklyje yra du pagrindiniai vaidmenys – Merlinas ir Artūras. Galiu pasakyti, kad Merlinai keičiasi, o Artūras – niekada.

Saulius – labai darbštus aktorius. Pamenu, repetuojant „Tolimą šali“ jis ir į Vilnių beveik nevažinėda-

vo. Iš tų repetacijų man liko labai geri atsiminimai. Apskritai „Tolimoje šalyje“ visa aktorių komanda labai „sulipo“. Todėl pjesėje skambantys tekstai apie šeimą – „tikroji šeima“, „pasirinktoji šeima“ – buvo tikrovė. Iš pradžių net kai kurie garsūs aktoriai atkrito, bet tie, kurie pasiekė finalą, labai susidraugavo... Ir scenografas Andris Freibergas labai prie to prisidėjo. Viskas vyko su įkvėpimu. Sauliaus personažas visą laiką scenoje: viskas yra apie jį, per jį.

O „Nusiaubtoje šalyje“ buvo paprasčiau – mes jau buvome pažįstami. Saulius nė kiek nesvyruodamas iš karto nėrė į medžiagą. Jam patiko savotiška šio neapbrėptumo darbo „avantiūra“. Artūro vaidmuo labai svarbus spektaklyje, nors negali sakyti, kad tai dėkingas, „išrašytas“ vaidmuo. Merlinas, Gineverė, Mordredas turi daugiau aistringų scenų, o Artūras ne. Bet tai nereikia, kad jo vaidmuo mažesnis.

Po „Tolimos šalies“ staiga visi prisiminė Saulių Balandį: pradėjo jį kvieisti vaidinti visuose serialuose, vienu metu jis buvo beveik kiekviename televizijos kanale. Tai buvo labai juokinga. Po darbo šiuose dviejuose spektakliuose Saulių visada prisimenu kaip labai patikimą aktorių, kuris niekada nevēluoja, niekada nepraleidžia repetacijų. Man jis lyg ramstis, ant kurio laikosi spektaklis.

Balandis vienišas teatre, taip ir neradęs savo režisieriaus, o gal režisieriai neatrado jo? Daugelį aktorių siejame su Koršunovu, Nekrošiumi, Tuminu, o jis – lyg niekieno. Tai ne gyvenimo, o meninė vienatvė. Abiejuose spektakliuose – ir „Tolimoje šalyje“, ir „Nusiaubtoje šalyje“ – sutapo jo ir personažų, kurie iš esmės yra vienišiai, jauna. Manau, tas vienišumas artimas aktorius prigimčiai.

Po didesnių vaidmenų prasidėjo serialų era, jis turi savo gerbėjų. Publika, kuri žiūri TV serialus, yra Saulių tiesiog išimylėjusi. Bet juk aktoriams to ir reikia, jie turi būti mylimi ir garbinami. Tik kaip po to vaidinti teatre?

Teatro menas vs. gatvės teatras

Ar scenos pakyla yra aukščiau tikrovės

Kristina Steiblytė

Nors pastaruju metu teatrinis gyvenimas atrodo suaktyvėjęs, intensyvesnis ir, regis, įdomesnis veiksmas vyksta ne teatrų scenose, o gatvėje, virtualioje erdvėje, spaudos konferencijose, „Menų spaustuvės“ infotekoje prie arbatos. Tad vis dažniau žvilgsnis nuo to, kas vyksta scenose, krypta į teatralizuotą gyvenimą už jų.

Toks teatralizuotas renginys, kaip protestai prie Nacionalinio dramos teatro prieš Romeo Castellucci spektaklį „Apie Dievo sūnaus veido koncepciją“, priminė ne tik koks svarbus ir paveikus gali būti teatras, bet kad ir visuomenė gali smarkiai paveikti spektaklio suvokimą. Teatralizuoti visuomenės renginiai taip pat gali būti (ir ne vieno teatro ar performanso tyrinėtojo yra) laikomi spektakliais. Tiesa, retai turinčiais estetinių pretenzijų, o šis atvejis ir ne toks paveikus kaip teatro menas. Tačiau protestais prieš spektaklį, kaip ir pačiu spektakliu, siekta komunikuoti ir teatrinėmis priemonėmis perteikti jo kūrėjams bei žiūrovams svarbų pranešimą.

Panašių vaidinimų mieste galima pamatyti bene kasdien. Viešosiose erdvėse nuolat kas nors vyksta: teatralizuotos šventės, protestai, eisenos, spūstys piko metu, naktinis gyvenimas savaitgaliais ar kalėdinis apsipirkimas. Visa tai yra socialiniai vaidinimai, viešo gyvenimo performansai. Ir nors tokie vaidinimai į teatrologų akiratį Lietuvoje patenka ganėtinai retai, pastaruju metu būtent juos tyrinėti atrodo ne tik įdomiau, bet ir prasmingiau: jie tiksliau apibūdina visuomenę, kurioje vyksta, o ir jaudina tiek dalyvius, tiek stebėtojus kur kas labiau nei profesionalus teatras, pamažu tampantis tiesiog laisvalaikio praleidimo forma.

Tad kalbant apie teatro meno ir (pasiskolinus Richardo Schopenhauerio terminą) gatvės teatro santykį, dabar, kaip ir vos atgavus nepriklausomybę, gatvė atrodo įdomesnė. Tik šį kartą tai nereiškia teatrų ištuštėjimo. Skirtumas tik tas, kad tai, kas vyksta scenoje, retai jaudina ir daro poveikį. Vienas iš įrodymų – plojimai. Jau seniau pastebėta ne tik tai, kad plojama viskam be saiko, bet ir tai, kad plojimai pakeitė funkciją: jie nebėra padėka atlikėjams. Plojimai tapo žiūrovų spektakliu. Pasibaigus pasyviai stebėjimui tamsoje, publika stojasi atlikti savo spektaklio. Tad vargu ar galima kalbėti apie emociją, o juo labiau intelektualinį dalyvavimą spektaklyje, kai dauguma žiūrovų telaukia, kada galės atlikti savo vaidmenį.

Gatvė šiuo atveju turi didelį pranašumą. Čia nereikia laukti tamsoje, kad galėtum atlikti kad ir mažą, nesvarbų savo vaidmenį. Gatvėje visi visada matomi, visi visada vaidina. Galima net ir pasirinkti – likti tiesiog stebėtoju, pračiviu ar įsi-

„Išvarymas“

D. MATVEJEVO NUOTR.

traukti į vykstančius žaidimus, šventes, protestus, kurti veiksmą. Vaidinimas gatvėje jaudina kur kas labiau nei teatre ne tik todėl, kad gali būti visada matomas (net jei aplinkui nėra žmonių, galima vaidinti nemažą miesto dalį stebintiems kameroms), bet ir todėl, kad daro realų poveikį. Ypač įsitraukus į politizuotus visuomeninius veiksmus. Tiesa, Lietuvoje protestai, riaušės, masinės akcijos yra retas reiškinys

norą tapti jų dalyviais. Vilniuje Nacionalinis dramos teatras, gavęs naują vadovą, perėmė ir naują (mano manymu, labai sveikintiną) veikimo būdą: kuriama viso sezono koncepcija, istorija. Tiesa, ne visada pavyksta išlaikyti saiką (kaip, pavyzdžiui, nutiko kauniečiams, reklamuojant „Apsivalymą“ Laisvės alėjos gėlynuose prismaigščius įspėjimų, kad atėjo metas apsisvalyti), o kartais sukuriama istorijos yra

„Kovos klubas“

S. SIRUTAVIČIAUS NUOTR.

ir retai duoda laukiamų rezultatų. Tačiau šiuolaikinėje Vakarų kultūroje (pvz., Didžiojoje Britanijoje, juo labiau Prancūzijoje) tokia praktika neabejotinai yra reikšminga viešojo gyvenimo dalis.

Teatrus dar akivaizdžiau nei gatvė nurungia gatvės funkcijas iš dalies perimančios prekybos centrai su juose praktikuojamais vartojimo ritualais. Prekybos centruose kuriamos alėjos su suoliukais, kad būtų galima ne tik pirkti, bet ir stebėti perkančiuosius stilingų vitrinų scenografijoje. Čia realus veiksmas nėra toks intriguojantis ar nenuspėjamas kaip gatvėje, tačiau rinkodara (nors ja teatrai Lietuvoje negali pasigirti, nes arba dar netiki jos reikalingumu, arba ji yra per brangi) meistriškai kuria nuolat žadinamo ir niekada iki galo nepatenkinamo geismo istoriją.

Paradoksalu, bet teatras, užsimantis istorijų pasakojimu, intrigos apie spektaklius, apie patį teatrą kūriniu pasinaudoja kur kas rečiau. Pastaruju metu galima išskirti tik abu nacionalinius dramos teatrus. Kauno dramos teatras jau porą metų kuria atskirų spektaklių istorijas, žadinančias smalsumą ir

įdomesnės už pačius spektaklius (gundančios vaizduotės chimeros, pasijodinėjimai Laisvės alėja pristatant „Markizę de Sad“).

Nepasakodamas istorijų apie spektaklius, teatras dar rečiau prabyla apie visuomenę jaudinančias istorijas. Tiesiogiai, nemetaforizuojant, nesupoetinant scenoje analizuoti socialinę, politinę problemą, regis, laikoma prastu skoniu. Todėl Garliavos istorija (nors čia gal labiau tiktų žodis „isterija“), rinkimų karnavalai, VEKS ar Lietuvos vardo paminėjimo tūkstantmetis teatro scenoje beveik neataidai. Tačiau atsiduria informacijos priemonėse, pirmuose laikraščiu puslapiuose, įsispraudžia į visų sociumo narių sąmonę. Taip teatralai išlieka „aukščiau“ kasdienybės ir palaido atskirtos nuo visuomenės, nenaudingos veiklos įvaizdį. Vargu ar tai gali padėti teatrui tapti traukos vieta.

Vis dėlto pastaruju metu galima pastebėti prosvaisčių: emigracijos temą palietė Oskaro Koršunovo „Išvarymas“, šiuolaikinę politiką užkabina Jono Vaitkaus „Visuomenės priešas“, Artūro Arcimos „Julijus Cezaris“, varto-

tojiškos kultūros pavojus išryškina „No Theatre“ spektaklis „Kovos klubas“ ir Agniaus Jankevičiaus „Gelbėjime meilę“, tėvų ir vaikų santykius bei konfliktus gvildena „Šitas vaikas“. Tačiau ir šie bandymai neretai tėra laikraštinių tiesų iliustracijos, o ne saviti, provokuojantys, aštrūs meno kūriniai. O jei ir pavyksta autentiškiau pažvelgti į problemą, dažnai nukenčia spektaklio forma (kaip nutiko „Šitam vaikui“). Beje, pavyzdžių, rodančių, kad teatras gali būti ir aktualus, ir paveikus, ir estetiškai patrauklus, labai toli ieškoti nereikia, – užtenka nusigauti iki Talino, kur teatras „No 99“ spektakliais „Kaip paaiškinti paveikslus negyvam triušiu“, „Estijos pakilimas ir nuopuolis“ („The Rise and Fall of Estonia“) ar projektu „Suvienytoji Estija“ demonstruoja kartu ir aukštą meninį lygį, ir socialinį angažuotumą.

Lietuvoje sėkmingiausias tokio socialiai angažuoto teatro pavyzdys vis dar yra „Išvarymas“. Nesigilinant į spektaklio kokybę, negalima atmesti publikos susidomėjimo, aktyvių reakcijų. Didžiąją necenzūrinei leksikai nealergišku žiūrovų dalį „Išvarymas“ įtraukia, užvaldo. Taip nutinka pasitelkus populiariosios kultūros priemones, nesvetimas O. Koršunovo spektakliams. O gyva muzika, tiesioginis kreipimasis į žiūrovus leidžia pasijusti dalyviais. Kad ir tais pačiais „obuoliukais“, bet vis dėlto nebe tamsoje tūnančiais anonimais. Tokiu būdu „Išvarymas“ priartėja prie gatvės teatro. Deja, emigracija, viena svarbiausių temų, spektaklyje supaprastinama ir, panašiai kaip tautos išnykimą prognozuojančiose baimingose publikacijose, demonizuojama. O ir tai, kad spektaklis priartėja prie gatvės teatro, nėra pats geriausias draugimas: teatras, jungdamas sąnybę išsilavinusių, savitai mąstančių žmonių, turėtų siūlyti ne vizualiai efektingesnę gatvės teatro versiją, bet naudodamasis tuo, kas

vyksta gatvėje, kurti naują realybę.

Spektaklis, kuriame pavyko sukurti naują realybę, tačiau nepavyko pasinaudoti gatvės vaidinimais, nors tema to tarsi ir reikalavo, yra „Kovos klubas“. Apie anarchiją šiame kūrinyje kalbėti neverta, nes tvarkingai surikiuotas veiksmas, pagalba Chucko Palahniuko knygai visas anarchistines intencijas pavertė tiesiog viena iš reklamos priemonių. Tačiau galima kalbėti apie vartotojiškos visuomenės kritiką. Teatras tam, regis, yra puiki priemonė, nors „Kovos klube“ ne visai pavyko atskleisti daiktų pertekliaus ir prasmės trūkumo priešpriešą. Estetiškas, elegantiškas spektaklis greičiau asocijavosi su turėjimo, vartojimo geismu, ne su priešinimusi jam, o su sėdėjimu prekybos centre ant suoliuko. Kitaip nei šį rudenį „Sirenose“ rodytame šveicarų „Krautproduktion“ spektaklyje „Apie gyvenimo trumpumą“, kur gyvenimo prasmės paieškos daiktų perpildytoje scenoje, nesusikalbant ir net nemėginant vienoms kitų išgirsti, naudojantis plačiausio vartotojų tinklo, interneto, medžiaga, demaskuoja vartotojiško rojaus tuštybę. Arba A. Jankevičiaus „Gelbėjime meilę“, kur kovos buvo kur kas daugiau nei „Kovos klube“. Tiesa, A. Jankevičiui, pasirinkus kovoti ne prieš vartotojiškumą siaubą (nors ir to spektaklyje yra), o už meilę, pasisekė labiau.

Pasiryžti kurti socialiai angažuotą teatrą, išlaikyti tinkamą gatvės ir meno santykį nėra lengva. Tai puikiai pavyko Shakespeare'ui, derinusiame poetinę ir būtinę kalbą, filosofiją ir savo laiko aktualijas. Stokojant ir dramaturgijos, ir režisūros, teatro menas jaučiasi esąs virš tikrovės, o gatvės teatras tampa vis labiau jaudinantis ir intriguojantis. Todėl, net ir palaikant teatro meną, jį stebėti, apie jį rašyti darosi vis mažiau įdomu.

Premjeros

„Rojus“

Vasario mėnesį Nacionaliniame dramos teatre įvyks premjera – režisieriaus Eimunto Nekrošiaus spektaklis pagal trečiąją Dante's „Dieviškosios komedijos“ dalį „Rojus“. Spektaklio versija buvo sukurta praėjusių metų rugsėjį Italijoje, Vičencos „Olimpico“ teatre. Tai seniausias pasaulio teatras po stogu, pastatytas XVI a. pagal žymaus italų renesanso architekto Andrea Palladio projektą ir saugomas UNESCO.

Eimuntas Nekrošius pernai buvo pakviestas tapti šiam teatre vykusių 65-ojo klasikinių spektaklių ciklo meno vadovu. Specialiai šiai programai ir buvo sukurtas spektaklis „Rojus“. Italų teatro kritikai po premjeros vienbalsiai teigė, kad Nekrošiui pavyko ne tik sukurti be galo šviesų, poetišką ir įtaigų spektaklį, bet ir pasinaudoti „Olimpi-

co“ teatro energetika savojo spektaklio emociškai įtaigai kurti.

Kaip ir spektaklyje „Dieviškoji komedija“ pagal pirmas dvi Dante's poemos dalis, „Rojuje“ Dantės vaidmenį kuria Rolandas Kazlas, Beatričė – Ieva Triškauskaitė. Drauge su jais scenoje išvysime ir daug jaunųjų aktorių, vaidinusių pirmajame spektaklyje. „Rojus“ išlaiko loginį ir emocinį „Dieviškosios komedijos“ tęstinumą, bet kartu gali būti žiūrimas bei suvokiamas ir kaip savarankiškas spektaklis.

Naujasis Eimunto Nekrošiaus spektaklis kuriamas teatrui „Meno fortas“ bendradarbiaujant su Vičencos miesto teatru, Tarptautiniu Stanislavskio fondu (Maskva), remiant Lietuvos kultūros ministerijai ir prodiuseriui Aldo Miguellui Grompone (Roma, Italija).

„Rojaus“ premjera įvyks LNDR vasario 12 ir 13 d. 18.30.

„MENO FORTO“ INF.

Išjudinanti šviesa

Židrijos Janušaitės paroda „Nurimęs protas. Susitikimai“ Kaune

Giedrė Legotaitė

Trumpai, bet ryškiai sausio 7–9 d. LDS galerijoje „Meno parkas“ veikė Židrijos Janušaitės paroda „Nurimęs protas. Susitikimai“, kur buvo eksponuojamos penkios kompozicijos. Ant kiekvienos tapytos drobės projektuotas videovaizdas sudarė atskirą ir vientisą kūrinį. Kamera užfiksuota paviršiais judanti šviesa, o jos šešėlinis slinkimas ne atitiko drobės paviršiu, bet jį transformavo, pavertė kita, lyg povandenine erdve. Tapyto ir filmuoto vaizdo sąjunga nulėmė žiūrovo emocijų ir minčių antplūdžius bei atoslūgius (ir čia jau iš patirties).

Savitą menininkės darbų koloritą (ryškios ar tamsios spalvos derinimas su asketiška gruntuotos drobės išvaizda) šikart prigesino tamsi erdvė. Ekspozicijoje dalyvavo minčių ir jausmų cigą ar kryptį siek tiek diktuojantis gongo garsas.

Šiuose kūrinuose drobė atstovauja gyvenimui, o projekcija – jo judėjimui. Kelios dimensijos suteikia menininkės pasakojimui aplinką, o svarbiausia – postūmį vaizdi-

niams impulsams rutuliotis. Penki dvigubi kūriniai nevienalyčiai: vienos kompozicijos kontrastingesnės ir jose šviesos judėjimas apčiuopiamesnis, kitos – labiau niuansuotos ir slinktis ten švelnesnė. Drobė, kaip ir gyvenimas, turi savo nelygumų, jais tai judama sparčiau, tai tarsi visai sustojama vietoje.

„Filmuoju krentančią natūralią šviesą bei jos judėjimą. Užfiksuotus šviesos žaidimų stebėjimus rodau ant užtapytų drobių, taip vizualiai išreikšdama tuštumos atsivėrimo idėją per minimalų formų kitimą laike, sukuriant erdvės daugiasluoksniškumą.“ (Ž. Janušaitė) Interpretuoti gyvenimo sluoksnius, priklausomai nuo suvokėjo, galima keliais būdais. Galima ieškoti jų skirtumų ar, priešingai, – bendrumų, jungties taškų.

Siekis suteikti savo kūriniais gyvybės (judėjimo) Židrijos Janušaitės sprendžiamas pasitelkus skirtingas priemones: alicijų, kaligrafiją, videoprojekciją. O jų jungtis – savotiškas objekto (drobės) galių padidinimas. Pasakodama apie savo kūrinis, autorė cituoja filosofus Maurice'ą Merleau-Ponty, Marti-

Ekspozicijos fragmentai

A. REKŠTYTĖS NUOTRAUKOS

ną Buberį (jo dialogo filosofija, kas padeda šioje parodoje suvokti „susitikimo“ reikšmę, nes „žmogus yra susitikimas, o susitikimas visada yra dialogas“). Menininkės dėmesį žmogaus daugialypumui ir jo susiliejimui su aplinka atskleidžia M. Merleau-Ponty mintis, kad „mūsų kūnas ir pasaulis yra ne tik glaudžiai susiję, o ir yra vienas įvykis, tik artikuliuojamas kaip pasaulio įvykių išraiška“.

Žvelgiant į ekspoziciją liko įspūdis, kad pačios drobės spinduliuoja. Akivaizdu, kad šviesa čia yra bene svarbiausias menininkės kūrybos objektas. Dėl to prisiminiau kitą šviesa užliūliavusią ekspoziciją – praėjusį pavasarį Berlyne matytą / patirtą britų menininko Anthony McCallo šviesos skulptūrų instaliaciją „Penkios minutės grynos skulptūros“ („Five Minutes of Pure Sculpture“).

Joje buvo suteikta galimybė patirti išengimą į šviesą, kad ir kaip stebukliškai tai skambėtų. Išengęs į šviesą, tiesiogine to žodžio prasme ją dar ir pamatai. O juk paprastai šviesa ne matome, o matome dėl jos.

Židrijos Janušaitės kūrinų sukurta aplinka leido patirti dar kitokį susitikimo su šviesa būdą – susitapatinimo su ja, buvimo ja. Ar toks ir buvo siekis – leisti pajusti ramumo, stabtelėjimo, meditacijos būseną, būti užliūliuotam ir tada pasiekti tam tikrą nušvitimą? Manau, tikrai taip.

Pastaruoju metu ir kitų menininkų darbuose matomas stiprus domėjimasis šiomis bangomis kaip kūrinio objektu, o ne priemone. Žinoma, nieko stebėtino, juk tai vizualumo šaknis. Menininkai per vi-

zualumą (bet nebūtinai tik per jį) bando sukonstruoti daugiau pojūčių dirginantį kūrinį. Prisiminkime kad ir kruopštų menininkės Agnės Jonkutės šviesos tyrimą. Dėl subtilaus spalvos niuansavimo savo darbuose autorė geba tapybine kalba perkelti suvokėją į tikrovę virš vizualumo.

Ne, šviesos substancijos analizė nėra naujiena. Tačiau tai jautru, gyva ir kartu sunkiai suvokiama. „Pastovus kitimas, judesys tarsi sunaikina prasmės paieškos prasmę. Gal net pačią prasmės prasmę. Tada nurimsta viską vertinantis protas.“ (Ž. J.)

Pagrindinę parodos temą liudija pavadinimas, o ją komentuoja anotacijoje parašyta autorės mintis, kad šia ekspozicija siekiama ne vertinti, o pasiduoti aplinkai ir pa būti su sutiktu savimi.

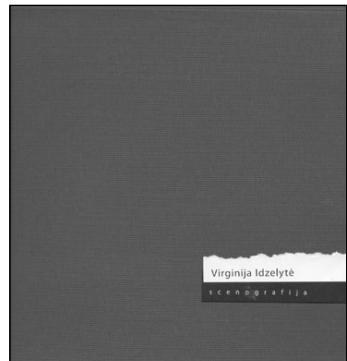
Teatras knygoje

Virginija Idzelytė. Scenografija [albumas]. Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2013, 155 p.

Violeta Juškutė

Šiais metais Vilniaus dailės akademijos leidykla išleido Virginijos Idzelytės albumą „Scenografija“ (knygos dailininkė Agnė Dautaraitė-Krutulė, tekstų autorė Audronė Girdzijauskaitė). V. Idzelytė – žinoma teatro dailininkė, sukūrusi 78-ių spektaklių scenografijas ir kostiumus, gavusi ne vieną apdovanojimą, Vilniaus dailės akademijos profesorė.

Albumas yra daugiasluoksnis kaip pats teatras, galintis sudominti ne tik profesionalus ar melomanus, bet ir platesnę skaitančiųjų publiką. A. Girdzijauskaitės tekstas – pokalbis su V. Idzelyte – yra toks informatyvus ir intriguojantis, kad

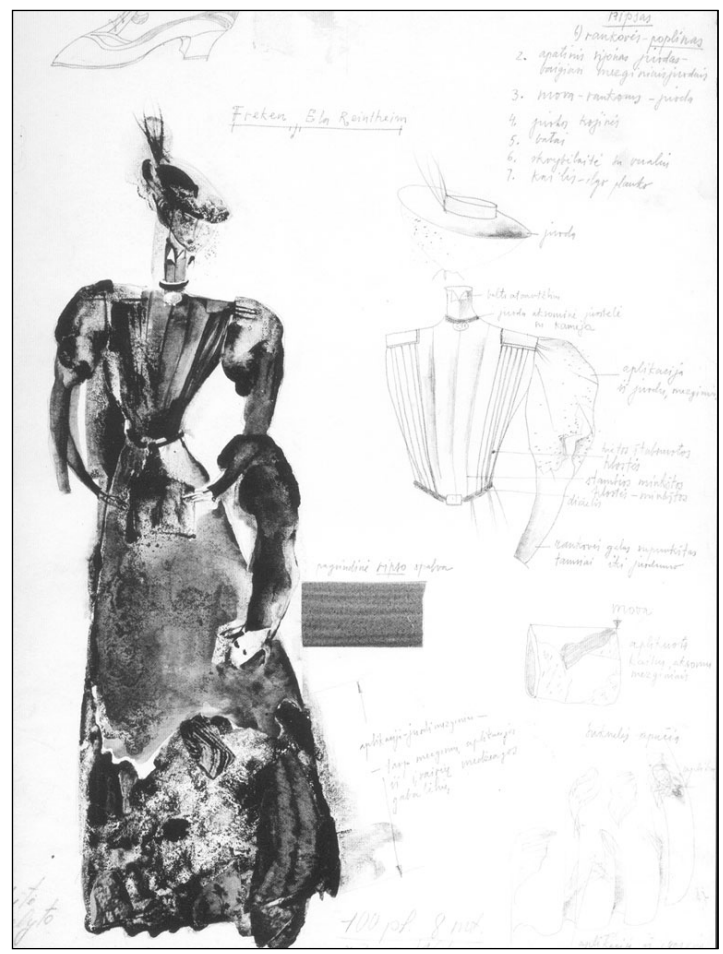
knygą įdomu sklaidyti nieko net nežinant apie teatrą. Dailininkės užkulisinio darbo džiaugsmas, lūkesčiai ir neišsipildžiusios svajonės įtraukia kaip detektyvas. Išsiskayta nesislapstant, neretušuojant praticities. Tekstas tampa maža lietuviško teatro istorijos dalimi.

Albumas yra nedidelio formato ir apimties, patogus skaityti ir vartoti. Spektaklių scenografijos ir kostiumų eskizai pramainiu su foto-

grafijomis parodo ilgą dailininkės nueitą kelią nuo minties gimimo iki idėjos realizavimo. V. Idzelytės eskizai yra savarankiški meno kūriniai – dailininkė yra puiki piešėja, meistriškai perteikianti nuotaikas popieriaus lakšte (H. Ibseno „Junas Gabrielis Borkmanas“, B. Sruogos „Skirgaila“). Pamatai ir nustembi – kaip galima šiuos paveikslus realizuoti materijoje, perkelti į scenos erdvę? Bet spektaklių fotografijos įtikina, kad įvyko, buvo įgyvendinta. Gal ne visada taip, kaip norėta, bet visuomet iki mažiausios smulkmenos apgalvotai ir nepasiduodant.

Palietus vyšninės spalvos medžiaginį knygos viršelį delne lieka raudonas Ariadnės siūlas, vedantis teatro labirintais.

H. Ibseno „Junas Gabrielis Borkmanas“. Freken Elos kostiumo eskizas

Artėjimas, arba matyti oda

Gedimino Pranckūno fotografijų paroda Vilniaus rotušėje

Monika Krikštopaitytė

Turiu iškart pasakyti, kad mano santykiai su Bažnyčia sudėtingi. Tačiau jų nedetalizuosiu. Man tik buvo netikėta, kad tokie santūrus, lako-

niški ir nieko neperšantys fotografijų ciklai privertė dar kartą pergalvoti tą savo santykį ir padėjo pačiai sau atskirti kelis dalykus. Ilgalaikius – tikėjimą ir įkrautas erdves (bažnyčias) – nusprendžiau pasilikti sau,

o kitkas – visai atskira tema.

43 Gedimino Pranckūno klasikinė sidabro želatinos technika atliktos fotografijos priminė, kad bažnyčia, kaip erdvė, yra ypatinga. Parodoje gan kebliu (dėl konotacijų ir istorinį laikotarpį) pavadinimu „Apšvietos žymės“ rodomi vaizdai, fotografuoti bažnyčiose, esant natūraliam apšvietimui, ir kelios iš kito ciklo, kur „vaizdai fiksuoti 150–200 m spinduliu aplink Vilniaus Viešpaties Dangun Žengimo (Misionierių) ir Šv. Jėzaus Širdies (Vizičių) bažnyčias“.

Šventovių vidaus nuotraukoms dokumentinis aprašymas būtų reikalingas gal tik tam, kad laikui bėgant neužmirštum, kuri detalė iš kur. Mat visa ekspozicija iš pirmo žvilgsnio atrodo kaip beveik abstrakčių vaizdų serija. Tačiau labai nustembi, kai ją pasekus susidėlioja labai konkreči istorija. Tiesa – ne literatūriška, o grynai intuityviai suvokiama.

Fotografas elgiasi panašiai kaip trilerio ar mistinio filmo kūrėjas: nerodo viso vaizdo, nepateikia aiškumo – sukuria apčiuopiamumo stoką. Tos stokos genama cinu nuo vieno vaizdo prie kito, nuo to prie dar kito. Alkis suprasti tik auga, apžiūros tempas greitėja. Tačiau jau pati imu suvokti, kad atsakymo čia ir negali būti. Parodos objektas, ko gero, ir yra tas jaudinantis artėjimas. Galbūt ir baimė nusivilti, ir kaip jos dugnas – stebuklo ilgesys. Apčiuopiamas lieka tik pats artėjimas.

Žolynų tolumoje grakštus siluetas ar galvotas kupolas, įtrauktas į krūmynų pečius, lengvai antropomorfizuojamas. Senoji tradicija dar labai gyva. Bažnyčios statinys veikia kaip asmuo, tiesa – niekas nebesigilina, kuri jos kūno dalis ir kodėl galėtų būti ranka ar inkstas. Pranckūno nuotraukose toji vieta-asmuo atrodo nepasiekiamas, jo paties net šiek tiek paslėpta. Vis iš už krūmo. Menininkas apžvelgia ją iš toli, tarsi nedrįstų priciti ar besislapstydama kurtų strateginius artėjimo planus. Čia atstumas sukelia daugiausiai įtampos ir jaudulio.

Kaip autorius vis dėlto pateko vidun, lieka neaišku – nuotraukose to nematome. Šita „filmo“ atminties dalis iškirpta. Nerodomas nė vienas fasadas, altorius, jokio paveiklo anei bendro vaizdo – nieko iš to, kur paprastai žiūrima vertinant bažnyčios grožį. Jei toliau tarsime, kad bažnyčia yra lyg asmuo, o fotoaparatas, sakytum, praeis autorius žvilgsnį, tai jis taip ir nepažvelgia į veidą. Jo akys vis nudelbtos pakampėsna, klaidžioja kažkur lubomis, pakeliui kliūdamas už visokių atbrailų. Ilgainiui imi įtarti, kad kontaktas su aplinka čia vyksta labiau per klausą, nei per regą. O gal apskritai – per odą?

Kad Pranckūnų domina visai ne architektūrinės struktūros, išaiškėja tose fotografijose, kur bažnyčios erdvė tampa tik fonu, o pagrindinis veikėjas yra šviesa. Kai šviesus lopinėlis, spindulys ar švytintis lan-

gas nukonkuruoja frizus ar kitus erdvės tūrius, suprantai, kad ieškoma kažko už bažnyčios „kūno“. Tampa akivaizdu, kad visas tas atbrailas fotografas įtraukia į kadra tik tam, kad suprastų, kaip joje išsidėsto šviesos pluoštai, kaip šviesa ant medinių ornamentų pavirsta blikais, kaip kloja kampus, kaip virtusi kolona dengia tamsias nišas ar pabyra ant šiurkštaus paviršiaus. Tačiau tai ne fizikinis ar formalistinis tyrimas. O intuityvus. Galbūt net šiek tiek egzistencinis.

Man labiausiai panašu, kad šviesą Pranckūnas „mato“ kone savo oda – susitapatina su vaizduojamomis detalėmis ir gali beveik fiziškai pajusti šviesos šilumą ir gerumą. Toji šviesa, mano supratimu, šitaip ieškant ar laukiant veikia kaip atgalinio ryšio įvaizdis ir pozityvo (visomis prasmėmis) apraiška.

Besidairydama po parodą ilgai nustoju bandyti atpažinti vietas, tikrinti su meno istorija, suprasti „pasakojimą“, o panyru į tiesiog pabuvimą. Prisimenu, kad tokių erdvių tyluma kitokia: šnaranti, kosčiojanti, susikaupusi. Laikas ten sulėtėja. Gera galvoti apie šimtmečius, kultūras, žmones, jų maldas, savo maldas, šį bei tą spėlioti. Tiesa, man ten gera tik tol, kol tylu.

Paroda veikia iki sausio 31 d.
Vilniaus rotušė (Didžioji g. 31)
Ekspozicija veikia pirmadienį–penktadienį
12–18 val.

Gediminas Pranckūnas. Iš ciklo „Apšvietos žymės“

Skausmas paširdžiuose

ATKELTA IŠ 1 PSL.

būti kardinaliai priešingos skirtingose epochose, sociokultūrinėse situacijose. Būtent todėl Nemeikšio kūrybą (tiek ankstyvąją, tiek dabartinę) labai smagu ir netikėta „atrastū iš naujo“.

Nemeikšio „blizgučių periodas“ formaliai skiriasi nuo ankstesnių „periodų“, bet kartu visiškai natūraliai tęsia minėtus „pankiškus“, iš dalies „mėgėjiškus“ ir žiūrovą trikdančius plastinius leitmotyvus. Pabrėžtinai pigios medžiagos – popierinis kartonas ir blizgučiai – kupinos brutali (beveik) proletarinės energijos. „Mėgėjiška“ estetika „tiesiai šviesiai“ bedama į banalų miesčionišką mentalitetą.

Tiesa, žodis „miesčioniškas“ čia problemiškas, nes Nemeikšio kartonai, išmarginti blizgučių ornamentais, apeliuoja jau ne tiek į „miesčionišką“, „vidurinįjį socialinį sluoksnį“, kiek į sunkiau klasifikuojamus, specifinius paribius – žemojo (t.y. proletariško) ir vidurinio sluoksnio sandūros lygmenis. Tiesa, ir „proletariškas“ lygmuo taip pat nėra grynas, nes (laimei?) neturime pra-

moninėms šalims būdingo miestieško proletariato, jam dažniausiai atstovavo (atstovauja) „suproletarėję“ atvykėliai iš Lietuvos kaimų (sovietmečiu – „kolūkių ir tarybinių ūkių gyvenviečių“). Taigi kalbame labiau apie „agrarinio-proletarinio“ mentaliteto personifikacijas.

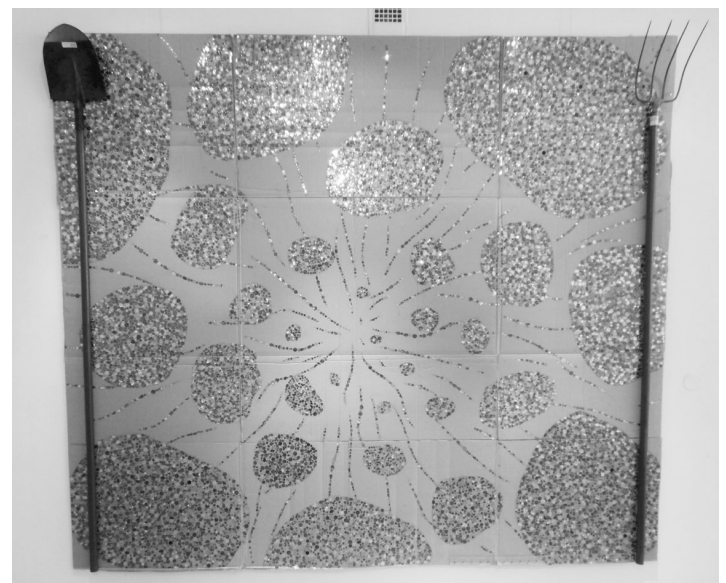
Kartoninės dėžės, plytos ir vienkartiniai blizgučiai nedviprasmiškai apeliuoja į tam tikrus socialinius sluoksnius, kuriuose nėra „manieringo, rafinuoto snobizmo“, o dvasinis ir estetiškas lygmuo paprastas ir aiškus „kaip plyta“. Prie kartonų pritvirtinti berželis, kastuvai ar šakės kalba patys už save. Atrodo, tuoj iš kur nors išdygs koks „proletaras“, griebis kurį nors padargą ir apdėrgs galerijos parketo grindis anglimis ar mėšlu! Galų gale tokia „kartotinė estetika“ netiesiogiai asocijuojasi su darbo liaudies paradais, cilynėmis stalinmečiu su improvizuotomis butaforinėmis kompozicijomis sunkvežimių kėbuluose ir pan., taigi tam tikra prasme kalba apie prievartą ir melą.

Vis dėlto Nemeikšis savo kūry-

boje nėra moralizuotojas – nei šio „beveik proletarinio“ mentaliteto „advokatas“, propaguotojas, nei aršus kritikas. Jis nėra nei atviras dešinysis, nei radikalus kairysis, nors pastaroji pozicija artimesnė – pats Nemeikšis prasitaria, kad jam artimas socdemiškas mąstymas (toks ne tiek skurdžios, kiek „beveik proletariškos“ estetikos lygmuo iš dalies kai kuriais formaliais aspektais suartina Nemeikšio ir Eglės Ridikaitės kūrinys).

Kalbant apie grynai formalų parodos struktūros lygmenį, mano subjektyvia nuomone, iš visumos kiek iškrenta blizgučių ir drobės, blizgučių ir klijuotės deriniai, „pagardinti“ savitiksliais tapybiniais ar grafinais efektais. Sakyčiau, šiuose darbuose tiesiog formaliai per daug plastinių lygmenų, kurie tarpusavyje nesuskalba.

Kad ir kaip būtų, Nemeikšio darbuose slypi dar vienas lygmuo, bylojantis apie (galbūt slepiamą) jautrų menininko būdą. Iš tiesų, net ikonografinė prasme kai kurie Nemeikšio kartonai su blizgučiais ne-

Ričardas Nemeikšis. Be pavadinimo

tikėtai atsiveria vadinamosios „krikščioniškos normatyvinės metafizikos“ plotmėje, nes asociatyviai suveikia ne tik dieviška blizgučių, t.y. *blizgumo*, *dieviškos aukso spalvos* etimologija, bet ir menininko išdėlioti ornamentai, kurie, pavyzdžiui, „altoriniame“ kūrinyje „Vidurdienis, viskas bus gerai“ (2009) perša mintį apie dieviškųjų, dangiškųjų spindulių ir stigmų gavimo vaizdavimo etimologiją.

Žinoma, spekuliuoti šiuo lygmeniu – sudėtingas, pavojingas ir slydus kelias, juo labiau kad (vėlgi) pigios, profaniškos kūrinių medžiagos tarsi paneigia normatyvine prasme religinį turinį. Kita vertus, galime

spėti, kad Nemeikšis savo kūriniais ne tik „skėlė riebę bajorų“, bet jam ir „skaudėjo“, „maudė paširdžius“, nedavė ramybės nerimas dėl „įmes-tumo į beprasmišką, melu persisunkusią tikrovę“ ir kartu kamavo prasmės, patiesinimo ilgesys... Tada atsiveria skaudesnis Nemeikšio kūrybos matmuo, kurį bent jau psichologine prasme galima, anot vieno Nemeikšio bičiulio, pavadinti ir religiniu.

Paroda veikia iki sausio 19 d.
VDA galerija „Akademija“
(Pilies g. 44, Vilnius)
Dirba pirmadienį–šeštadienį 12–18 val.

Mažosios buitinės orgijos

Aušros Barzdukaitės-Vaitkūnienės paroda „Pastovūs vaizdai“ VDA ekspozicijų salėse „Titanikas“

Ekspozicijos fragmentas

J. LAPENIO NUOTRAUKOS

Vidas Poškus

Te neapsigauna Malonusis Skaitytojas ir pavadinime pavartoto epitetu „mažosios“ tegul nelaiko būdvardžiu, apibrėžiančiu A. Barzdukaitės-Vaitkūnienės drobių dydžius.

Nors kita vertus – dabartinėje tapybinio nusavimo epochoje, kai kolosalūs dydžiai yra daugiau buvusio monumentalumo (įspūdingų gabaritų klasikinė šio žodžio prasme) parodija, aptariamoms autorės kūrinių mastelis yra pakankamai įspūdingas. Gal ir ne gigantiškas, tačiau gniauziantis kvapą. Ko verta vien dioramisko pobūdžio kompozicija „Pavasario piknikas“, kurioje beveik (o gal ir ne beveik, bet iš tiesų) šimto aštuoniasdešimt laipsnių kampu išskleistame vaizde galima išvysti kone visas standartinio, statistinio ir įprasto mūsų laikų lietuvių buities detales – nekilnojamojo ir kilnojamo turto atributus: gyvenamosios bei buitinės paskirties pastatus, vaismedžius, dirbamos (tegu ir šiek tiek apleistos, gal net dirvnuojančios – manykime, kad tai yra ne asmeninio abejingumo agrokultūrai, bet iš Europos Sąjungos struktūrinių ar dar kokių nors fondų gaunamų išmokų ar kompensacijų padarinius) žemės lopinėlių, miško kampelių, tą žaliąjį aukšą, kurį galima vertingai parduoti šaltai nusispjaunant į visokiausių apsisėilėjusių romantikų *a la* Baranuskas ryšavimus, žydro ar švelniai apniukusio dangaus skiautelę (ši dar kol kas nėra integrali merkantilių pirkimo-pardavimo sandėrių dalis, tačiau būkime optimistais – bus ir tokia), kepsninę (anksčiau vadinta šašlykine, tačiau dėl pakitusių mitybos įpročių ir pajvairėjusio maitinimosi raciono dažniau įvardijama nevertotinu „grilio“ terminu) su konkrečiu turiniu – dėmų apgaubtu kadaise antibiotikais bei kitokiais papildais negailestingai šerto gyvūnėlio torsu.

A. Barzdukaitės-Vaitkūnienės kūrybos kontekste terminas „mažosios“ vartotinas kalbant apie nuotaikas – jaukias, malonias ir lengvas. Juk tokia – idiliška, persmelkta lengvabūdiškumo ir koketuojančio žaismingumo yra šios ta-

pytojos darbų dvasia. Norint tuo įsitikinti, tereikia užsukti į paplūdimyje išsikūrusį ir kiaurą parą (ar bent iki ankstyvo ryto) veikiančią barą, atsipalaidavus pasisukti vienoje iš daugelio karuselių, ramiai pasivaikščioti po pavėsingą provincijos parkelį (karštą vasaros dieną tai būtų ypač malonu). Išvardinau tik kelis dailininkės motyvus, jos nuolat regimus ir fiksuojamus, kuriuose, lyg tame Bermudų trikampyje, pastaruju metu yra pasiklydusi jos ikonografija bei naratyvas. O kur dar įvairiausi fontanai, sūpuoklės, paviljonai ir visi kiti mūsų buitį papuošiantys, būti palengvinantys atributai, įrankiai ir instrumentai!

Lygiai taip pat Maloniam Skaitytojui nereikėtų apsigauti dėl kitos parodos recenzijos pavadinime pavartotos, šiek tiek įžūlios ir provokuojančios sąvokos „orgija“. Orgiją mūsų gyvenime galima suprasti visai kitaip. Tai priklauso nuo kiekvieno individualaus sugedimo laipsnio. Vienam orgija yra seksualinis siutuly su šampano purlais ir raudonaisiais ikras, kitam – paprastos sporto (krepsinio ar rankinio) varžybos, kurių metu jis patirs jeigu ne fizinę ekstazę, tai bent moralinį pasitenkinimą.

Orgija A. Barzdukaitės-Vaitkūnienės tapyboje – tai jaukios iškylos gamtoje su apdairiai pasiimta kepsnine, pasivaikščiojimas po atrakcionų parką (tikintis, kad ten neatsitiks tai, ką prieš kelias vasaras patyrė Palangoje nekaltai pasilinksminanti ketinė vaikai ir jų tėvai – t.y. kad neteks pakyboti žemyn galva), sėdėjimas gamtoje, bet būtinai su rūgštaus vyno taure ar bent jau rūkytos vištos kulšimi.

Ar netgi deformuotos piešinio linijos, išplaukę siluetai ar juo labiau transcendentiška (su visais fluorescenciniais atspalviais ir variacijomis) švytinė spalvos nėra išgautos pačiai autoriui patekus į euforinę būseną? Tokios juk mus apninka nuolatinių, besikartojančių orgijų metu. Nekalbu apie alkoholio ar sunkiai virškinamo, glutamatais prisodrinto maisto sukeltas vizijas, kurių metu viskas akyse raižuliuoja. Panašiai tinklainėje vinguojuoja ir be saiko, bakchanališkai

pasisukus karusele (užtenka dešimties ratelių, ir galvosūkis garantuotas) arba net romantiškai pasėdėjus kokioje pavėsingoje, deguonies prisodrintoje altanoje. Lygiai taip pat pastovūs bei pasikartojantys vaizdai svinguoja A. Barzdukaitės-Vaitkūnienės tapyboje...

Su Friedricho Nietzsche's estetinėmis pažiūromis susipažinusi Maloniam Skaitytojui neturėtų kilti jokių abejonių ir dėl to neverta net diskutuoti, nes ir taip aiškiai aiškiausia, kad A. Barzdukaitės-Vaitkūnienės tapyboje dominuoja ne apoloniškas, o dionisiškas pradai. Tapyba jai – spalvinė bakchanalija su visais koloristinėmis apsvaigimais, ekstazėmis, sąmonės netekimais ir net po to kamuojančiais abstinenciniais sindromais.

Tapybos bakchanališkumas yra dar stipresnis dėl minėtųjų buitinėjų orgijų kaip kūrybinio impulso, svarbiausio motyvo ir stimuliuo-

riaus. Čia galima viską sudėlioti į vietas, konstatuojant, kad A. Barzdukaitė-Vaitkūnienė (it kokia įvairiaspalvė ir labai ekspresyvi mūsų laikų papročių metraštinių) įamžina statistinių tautiečių ir bendrapiliečių orgijas (vadinkime jas tiesiog pobūviais, vakarėliais, „tūsais“, joninėmis ar poilsiu gamtoje), tas, kurios neįsivaizduojamos be pikniko, vykstančio iš kruvinai uždirbtų pinigų įsigytame žemės sklype, priklausančiame tam konkrečiam privačiam asmeniui, be šašlyko, dešrelių, kiaulienos, po to apsunkusio kūno ir taukais aptekėjusių smegenų.

Maloniam Skaitytojui reikėtų įsidėmėti, kad buitiška, konkrečiau – kūniška – yra ir pati A. Barzdukaitės-Vaitkūnienės tapybos plastika. Kūniška tikraja to žodžio prasme. Visas juk mūsų materialus pasaulis ir yra ne kas kita kaip gyvų ir negyvų kūnų konglomeratas. Beje, šis organikos ir neorganikos, na-

tūralių kūnų ir padarytų dirbinių, tačiau turinčių labai aiškius ir apčiuopiamus pavidalus, dualizmas dailininkės kūryboje veikia kaip du poliai, savotiškas pliusas ir minusas, įskeliantys kūrybinės intrigos įtampą.

Giliau skrodžiant A. Barzdukaitės-Vaitkūnienės tapybos kūną norom nenorom reikia pripažinti, kad ji yra net ne kūniška, o labai konkrečiai mėsiška – panaši į tas mėsas, kurias įvairiausių pjausnių pavidalais vaizduoja pati dailininkė. A. Barzdukaitės-Vaitkūnienės tapybos paviršiai yra tokie stangrūs ir malonūs ne tik akiai (tos hedonistiškai užteptos spalvos, tie epikūriškai sutepti potėpiai!), bet ir rankai, net burnai, kad stovėdamas prieš juos, tuos paveikslus, jautiesi pats esantis tų mažųjų (nes vėl pakartosis – kūniškai malonijų) orgijų dalyvis. Tai skani tapyba, ir tiek, kulinariškai tariant – tokia pat gardi kaip ir pagal visokiausius receptus užmarinuota, kimšta ir kitaip paruošta mėsa (vegetarai ir žmonės, nemėgstantys tapybos, to nesupras).

Net toks charakteringas A. Barzdukaitės-Vaitkūnienės tapybos elementas kaip tarp puikiausiai ir maloniausiai suderintų spalvinių plokštumų netikėtai išsprogstantis nuodingos raudonos, geltonos ar žalios plotelis – nedidelis, bet iš esmės pakeičiantis visą semantiką, primena į mėsą dedamą aitriąją papriką. Mažutėlė, bet nulemiančią visą skonį. Tie spalviniai, disonansiški akcentai, panašiai kaip deguto šaukštas medaus statinėje, pakeičia visą lengvabūdišką buitinę A. Barzdukaitės-Vaitkūnienės orgijų atmosferą – joje be visos tos idilės ir seilę varvinančių kvapų esama kažko tokio, ką metaforiškai galima pavadinti raudonosios mirties kauke (jeigu prisimintume Edgarą A. Poe) arba tiesiog giliai smingančiu tiesos geluonimi, savo dūrimu primenančiu, kad po bet kurios orgijos reikia atsibusti ir pamatyti tai, kas vyksta iš tikrųjų.

Paroda veikia iki sausio 26 d.
VDA ekspozicijų salėse „Titanikas“
(Maironio g. 3, Vilnius)
Dirba antradienį–šeštadienį 12–18 val.

Aušra Barzdukaitė-Vaitkūnienė. „Karuselė prie jūros“. 2011 m.

Meilės spalvos ir atspalviai

Ko laukti iš „Žiemos ekranų“

Sausio 24 – vasario 8 d. Lietuvoje rengiamas prancūzų kino festivalis „Žiemos ekranai“. Filmai bus rodomi Vilniuje, Kaune, Klaipėdoje, Alytuje, Marijampolėje, Šiauliuose ir Panevėžyje. Šiame jau aštuntojo festivalio rengėjai, regis, atsisakė ambicingos idėjos pristatyti tai, kas įdomiausia sukurta prancūzų kine, ir nusprendė rengti teminę filmų peržiūrą. Šių metų tema – meilė. Tradicinė retrospektyva šiemet skirta kino klasikui Ericui Rohmerui. Festivalyje žada apsilankyti režisieriai Stéphane'as Cazes, Damienas Odoulis, aktorė Marie-Eve Nadeau ir kino kritikas, „Cahiers du cinéma“ redaktorius Jeanas-Philippe'as Tessé.

Pagrindinę „Žiemos ekranų“ programą sudaro septyni pastaraisiais metais sukurti filmai. Jų režisieriai – ir debiutantai, ir pripažinti kūrėjai. Dviejų iš jų autorių – poetas, režisierius, scenarijų autorius, operatorius ir prodiuseris Damienas Odoulis (g. 1968). Šešiolikos metų tapęs klajūnu, o devyniolikos – išspausdinęs eiles, dvidešimties jis sukūrė pirmą trumpo metražo filmą. Režisierius sulaukė kritikų ir žiūrovų dėmesio po to, kai sukūrė filmą „Dvelksmas“, apdovanotą Venecijos kino festivalyje. Šį nespaltotą poetišką pasakojimą apie iniciaciją „Žiemos ekranai“ Lietuvos žiūrovams pristatė 2007 metais. Lietuvoje rodytas ir kitas Odoulio

filmas „Ričardo O. istorija“. Šiemet bus galima pamatyti 2010 m. Odoulio sukurta filmą „Likęs pasaulis“ („Le reste du monde“), kuriame pagrindinius vaidmenis sukūrė Judith Morisseau, Marie-Eve Nadeau, Mathieu Amalricas, Emmanuelle Béart. Filmo herojė – dvidešimt devynerių Eva, kuri turi apsispręsti, ar išsaugos kūdikį.

Pernai Odoulio sukurta autobiografinis filmas „Vilko turtais“ („La richesse du loup“), kuriame pagrindinius vaidmenis sukūrė pats režisierius ir Marie-Eve Nadeau, yra eksperimentinės formos. Užkadrinį pasakojimą kuria moteris. Olafu pavadintas herojus dinga, palikęs jai dėžutę su vaizdajuostėse užfiksuotais septynių paskutinių jų bendro gyvenimo metų vaizdais. Diena po dienos Mari žiūri nufilmuotus vaizdus, gilinasi į vyro gyvenimo fragmentus ir bando atkurti žmogų, kurį myli.

Pasak kanadietės režisierės Anne Émond, jos filmą „Naktis Nr. 1“ („Nuit #1“, Kanada, 2011) įkvėpė Erico Rohmero „Mano naktis su Mod“, ypač aktoriai, kurie filme tarsi naujai atranda ir „išranda“ meilę. Todėl ji norėjusi savo filme patyrinėti kondensuotus vienos nakties jausmus. Émond filmo herojai Nikolajus ir Klara per vieną naktį nori patirti visus meilės etapus. Jų istorija galėtų trukti mėnesį, metus, visą gyvenimą...

„Sudie, Berta“

Jauno režisieriaus Stéphane'o Cazes (g. 1983) filmas „Ombline“ („Ombline“, 2012) pasakoja apie dvidešimtmetę, kuri nuteisiama trejus metus kalėti. Kalėjime ji pagimdo sūnų. Įstatymas jai suteikia teisę būti su kūdikiu pirmus 18 mėnesių. Ombline (Mélanie Thierry) kovoja, kad galėtų prižiūrėti sūnų kuo ilgiau ir auginti jį pasibaigus bausmei. Kova už sūnų ir ryšys su juo jaunai moteriai taps ir paskata kovoti už save, naują gyvenimą. Filmas kurtas tikrame kalėjime.

Populiaraus aktorius ir režisieriaus Bruno Podalydès komedija „Sudie, Berta“ („Adieu Berthe ou l'enterrement de mémé“, 2012) šiemet buvo rodyta Kanuose. Prancūzų kritikai teigia, kad tai gražiausias, labiausiai įaudinantis režisieriaus filmas, melancholijos ir burleskos, švel-

numo ir pašaipų kokteilis, bei lygina „Sudie, Berta“ su Nanni Moretti ir Dino Risi komedijomis. Filmo herojus vaistininkas Armanas iš pradžių taip nemano. Jis net šiek tiek pamiršo savo senelę, kuri mirė ir kurią reikia palaidoti. Vaistininkas dirba kartu su žmona, bet slapta rengia dovaną meilužės Aliks dukters gimtadieniui. Tad laidotuvės jam visai nerūpi. Pagaliau, kas buvo ta Berta? Pagrindinius vaidmenis šioje melancholiškoje komedijoje sukūrė populiarius aktoriai Valérie Lemercier, Denis Podalydès, Isabelle Candelier, Bruno Podalydès.

Šiemet Kanuose, „Kritikų savaitės“ programoje, rodytas ir Louis-Do de Lencquesaing'io filmas „Šuoliai“ („Au galop“, 2012). Filmo herojė Ada mano, kad susikū-

rė ją tenkinantį ir laimingą gyvenimą. Bet jos kelyje pasitaiko Polis, Ados gyvenimas įgauna naują pagreitį... Ši meilės istorija primena sentimentalią freską, sudėliotą iš daugybės istorijų ir daugybės ryškių personažų, bet visus juos vieni-ja noras sekti paskui savo jausmus ir geismus, nepaisant amžiaus ir fizinės būsenos. Pagrindiniame vaidmenyje pamatysime 7-ojo dešimtmečio žvaigždę Marthe Keller.

Truffaut ir Rohmero tradicijas tęsiantis Jacques'as Doillonas pasižymi savitu stiliumi. Per 46-erius karjeros metus režisierius sukūrė daugiau kaip pusšimtį filmų ir pelnė Kanų, Berlyno, Venecijos ir kitų kino festivalių apdovanojimus.

Doillonas mėgsta stebėti vaikus, paauglius, fiksuoti jų jausmus atsi-dūrus suaugusiųjų pasaulyje ar sprendžiant savo problemas. Naujausio režisieriaus filmo „Tavo vaikas“ („Un enfant de toi“, 2012) herojai Aja ir Luisas kadaise mylėjo vienas kitą, jie turi dukrelę Liną, bet poros keliai išsiskyrė. Kiekvienas gyvena savo gyvenimą, bet yra istorijų, kurias pamiršti nelengva, o septynerių metų Lina būtinai nori išsiaiškinti keblius mamos santykius su vyrais. Filme vaidina režisieriaus ir Jane Birkin duktė Lou Doillon, režisierius ir aktorius Samuelis Benchetrit, o mažoji Olga Milshstein laikoma didžiausiu filmo atradimu.

„7 MD“ INF.

Paauglystės kelionė

Pokalbis su filmo „Meilė kaip nuodai“ režisierė Katell Quillévéré

Ekranuose pasirodo jaunos prancūzų režisierės Katell Quillévéré filmas „Meilė kaip nuodai“ („Un Poison violent“, 2010). Tai pasakojimas apie keturiolikmetę Aną, kuri palieka internatą ir grįžta į gimtąjį kaimą. Per atostogas ji turi pasiręsti konfirmacijai. Grįžusi namo, Ana sužino, kad tėvas paliko šeimą. Mama ieško paramos savo jaunystės draugą kunigą. Mergaitė bendrauja su seneliu. Ji taip pat suartėja su savo bendraamžiu laisvūnu Pjeru. Draugystė pažadina Anos geismus. Slaptos mergaitės mintys sukasi apie tai, kam atiduoti savo sielą ir kūną, – Dievui ar kam nors kitam...

Katell Quillévéré gimė 1980 m. Abidžane, studijavo filosofiją 8-ajame Paryžiaus universitete, 2005 m. sukūrė pirmą trumpo metražo filmą. „Meilė kaip nuodai“ yra jos pilnametražis debiutas. Filmas sulaukė prestižinio Jeano Vigo apdovanojimo. Pateikiame pokalbį su režisierės fragmentus, parengtus pagal reklamę filmo medžiaga.

Kodėl pasirinkote tokį filmo pavadinimą?

Jis atitinka Gainsbourg'o dainą

(prancūziškai filmo pavadinimas skamba „Žiaurūs nuodai“), kuri šiais žodžiais apibūdina meilės jausmą. Man tie žodžiai įvardija tai, kas priverčia jausti, kad gyvename, ir kartu tai, kas verčia kentėti. Šis dviprasmiškumas formuoja mūsų santykį su pasauliu. Filmo herojei Anai „žiaurūs nuodai“ susiję ir su laisve, kurios ji trokšta, kuri yra vienvietės forma.

Filmas pasakoja apie perėjimą iš vaikystės į paauglystę. Ar iš pat pradžių norėjote kurti filmą apie tokio pobūdžio kelionę?

Visada žinojau, kad tai bus labai jaunos mergaitės, išgyvenančios prieštaravimą tarp to, iš kur ji eina ir kur nori atsistoti, istorija. Norėjau stebėti, kaip išsilaisvina gimstantis geismas ir seksualumas. Tai sukelia skausmą ir Anai, ir jos artimiesiems. Juo labiau kad tuo pačiu metu ima byrėti jos šeima.

Norėjote kalbėti ir apie šeimą?

Taip. „Meilė kaip nuodai“ taip pat yra ir filmas apie šeimą. Tai buvo scenarijaus rašymo iššūkis: rasti pusiausvyrą tarp paauglystės kronikos ir filmo-mozaikos, kur susi-

kerta daugelio personažų likimai. Kad suprastume Anos trajektoriją, kartais reikia pasakoti apie ją supančių suaugusiųjų elgesį. Paauglystė – tai tas metas, kai mūsų egzistencija dar ne visai priklauso mums. Ana gyvena šeimos gaubte, kur laiką valdo suaugusieji, kur atrodo, kad viskas vyksta lėtai, siekiama viską atidėti. Kartu su scenariste Mariette Désert ieškojome tokios pasakojimo struktūros, kuri primintų tą pamirštą jausmą. Iš tikrųjų visi personažai ko nors išmoksta. Mama Žana išgyvena išsiskyrimo išbandymą. Senelio laukia akistata su mirtimi. Sujaudintas Žanos draugystės kunigas ima abejoti tikėjimu...

Viena stipriųjų filmo savybių ta, kad prie klasikinio pasakojimo apie paauglystę prisideda herojės tikėjimo tema.

Ana užaugo labai tiksliai apibrėžtoje terpcėje. Tai katalikiškoji provincijos buržuazija. Nuo pat pirmųjų filmo kadru aišku, kad ji ir tiki, ir abejoja vienu metu. Jos laukia konfirmacija – svarbus tikinčiosios gyvenimo etapas. Bet kartu viena jos dalis atstumia šį pasižadėjimą. Tai išreiškia ir santykį su pasauliu, nes

jos kūnas, o vėliau ir protas atmeta kaltę ir kančią. Bet kita jos dalis vis tiek nori aukotis, atiduoti save. *Sacrum* paieškos vyksta toliau.

Katalikybės temą jaunieji prancūzų kino kūrėjai šiek tiek apleido...

Religija užaština prieštaravimus tarp mums imponuojančio elgesio ir mūsų troškimų. Šis konfliktas mane giliai jaudina. Kitaip nei 7-10-ojo dešimtmečių kartos, Ana neatmeta anksčiau sukurtų modelių. Ji nusprendžia priimti visus prieštaravimus ir jais pasinaudoti. Senelio laidotuvėse skaitydama erotinį eilėraštį, ji pasirenka daugiau nebesaugoti savo tėvų. Ji atsiveria laisvei, neieško prieglobsčio. Bet laisvė nėra labai švelnus dalykas.

Filme daug muzikos.

Visiškai natūraliai, beveik pašoniningai muzika buvo labai svarbi kuriant filmą. Gal todėl, kad dainavimas visada siejasi su tikėjimu.

Dirbau su Olivier Mellano, jis sukūrė muziką bažnyčios scenoms. Jo dėka galiausiai baroko dvelksmą. Pasakojimui kartais stigo jaunesnių personažų santykių. Frankas Beauvais man rekomendavo amerikiečių religinį folklorą. Man atrodo, kad ši muzika, kartu ir melancholiška, ir šviesi, labai tiko filmui.

Ką manote apie tai, kad pirmasis filmas visada būna pats autobiografiškiausias?

Taip, tai dažnai atsitinka. „Meilė kaip nuodai“ – labai asmeniškias filmas. Bet kai apsisprendi papasakoti apie save, neišvengiamai susipina tai, ką patyrei, tai, ką norėjai patirti, ir tai, ką bijojai patirti. Tada autobiografiškumas nutolsta. Ir kuo labiau filmas įsibėgėja, tuo jis tampa atviresnis, tuo daugiau vietos lieka kitiems.

PARENGĖ KORA ROČKIENĖ

Mūšis su drakonu Angelų mieste

Nauji filmai – „Gangsterių medžiotojai“

Živilė Pipinytė

Rubeno Fleischerio „*Gangsterių medžiotojai*“ („Gangster Squad“, JAV, 2013) – dar vienas filmas apie dorus policininkus, kurie nesitaiksto su blogiu. Blogi šiame filme ikūnija gangsteris Mikis Koenas (Seanas Pennas vaidina koncentruotą prievartą). Žiaurus prasimušėlis nori, kad Los Andželas priklausytų tik jam. Koenui jau priklauso narkotikų verslas, viešnamiai, bet jo tikslai dar didesni. Jis nori tapti Vakarų pakrantės mafijos ir lošimų verslo visagaliu. Koenas tiki, kad begaliniam žiaurumui ir prievartai Angelų mieste nepasipriešins niekas, juolab kad jam dirba korumpuoti teisėjai, policininkai ir net prokurorai.

Todėl policijoje atsiranda slapta būrys, kurio tikslas – išguiti Koeną iš miesto, įrodyti, kad kiekvienas jo veiksmas sulauks atoveiksmio. Būriui vadovauja Džonas O'Mara (Josh Brolin) – Antrojo pasaulinio karo veteranas, padorus policininkas bei žmogus. Įsimintina blogiuką ne viename filme sukūręs aktorius šįkart savo herojų tarsi apsupa dorybių šarvais, todėl Džono abejonių ar silpnybės akimirks labai netikėtai. Kita vertus, pažvelgęs į Brolino herojų net nesuabejoti, kad jis – tos epochos žmogus.

Tačiau Džono dorybės nereičia, kad būrys veiks tik legaliais būdais. Atvirkščiai – gangsterių medžiotojų metodai nė kiek nenusileidžia nusikaltėliu, skirtumas tik tas, kad

jie yra gėrio pusėje. Šią akivaizdžią moralinę dilemą kiekvienas būrio narys išspręs pats. Savais būdais ir argumentais. Vienas tikės, kad tai daro dėl savo vaikų ateities, kitas keršys už nužudytą draugą, trečias kovos, nes kitaip negali.

„Gangsterių medžiotojai“ – iš tų filmų, kurie iš pradžių sužadina seno gero *film noir* nostalgiją. Iškart atpažįstami motyvai – 5-asis dešimtmis Los Andžele; didėjantis ir keblantis grėsmė visuomenei nusikaltamumas; korumpuoti policininkai, prokurorai ir teisėjai; mafijos karai; policininkas, įsimylėjęs gangsterio merginą, ir doras policininkas, kovojantis už tai, kad nugalėtų teisingumas. Sąsajas su anuo kinu pabrėžia ir tai, kad didžioji filmo veiksmo dalis vyksta naktį – tamsių didmiesčio džiunglių įvaizdis juk neatsiejamas nuo juodojo kino. Šis išvardijimas, žinoma, dvelkia naktiniu, bet filmo kūrėjai įdėjo labai daug pastangų, kad „Gangsterių medžiotojai“ suspindėtų visu retro kino grožiu. Milžiniškos ir kruopščios jau išnykusio Los Andželo – kinų kvartalo, madingo restorano, mafiozo pilies ar ką tik atsiradusių priemiesčių namų – dekoracijos atrodo solidžiai. Gerai pasiūti kostiumus vilkintys policininkai atrodo vyriškai, o žiaurus Mikio Koeno šilkiniai marškiniai liudija ne tik moralinį personažą degradaciją, bet ir tikrą prabangą.

Tačiau visas tas išorinis spindesys negali pridengti personažų vienišumo, juk tam, kad jie taptų

gyvais žmonėmis, neužtenka vienos kitos iškalbingos detalės. Nes iš tikrųjų apie gangsterių medžiotojus sužinome nedaug, regis, tik tiek, kad vieno nesupainiotume su kitu. Džono žmona laukiasi, bet jo širdis nesudrebės, kai reikės apsispręsti, ar pasiduoti, ar kovoti toliau. Gražuoliukas Džeris (Ryan Gosling) nuoširdžiai pamils gangsterio merginą Greisę (Emma Stone), juodaodis Kolmenas (Anthony Mackie) lemiama akimirka pataikys aukai peiliu, o Giovanni Ribisi Konvėjus ras sprendimą net kebliausioje situacijoje.

Vieno štricho visam filmui neužtenka, bet režisieriui, regis, tai nė motais. Jis rodo žūtūbūtinį blogio ir gėrio karą, kuriame gali būti tik vienas nugalėtojas. Rodo pasiremdamas sena kaip pasaulis schema: Džonas (karalius Artūras, Robinas Hudus, Tadas Blinda...) suburia būrį ištikimų draugų ir stoja į kovą su Mikiu Koenu (drakonu, žemvaldžiu, piktadariu...). Iš pradžių jie pralaimi, bet paskui įgyja patirties ir nuosekliai siekia lemiamo mūšio, kuris ir patvirtins jų tiesą. Pakeliui į pergalę teks prarasti draugų, patirti pavojų, pakliūti į priešų gudriai paspėstus spąstus, bet narsuoliai sulauks atpildo – gražuolės meilės (šeimyninės laimės, nusikaltėlio žlugimo, miesto ateities...). Schema – amžina, bet visada svarbu, kuo ją užpildysi. Fleischeris pasirinko retro spindesį ir dinamišką, tiksliai sumontuotą kraujo ir prievartos prisodrintas susidūrimų

„Gangsterių medžiotojai“

(susišaudymų, gaudynių) scenas. Filmą žiūrėti įdomu, galvoti apie jį – visai ne. Atvirkščiai – panorau vėl pažiūrėti Curtiso Hansono „Los Andželo paslaptis“ ir Briano De Palmos „Juodąją orchidę“.

Postmodernistinis panašaus pobūdžio kinas įpratino prie blogio dviprasmiškumo. Net tų filmų teisuoliai, regis, šiek tiek susigėsta, kai turi prisipažinti ginantys teisybę ir gėrį. Žaidimas žanrais ir kino istorija verčia tokiuose filmuose ieškoti antrojo dugno. Fleischeris nežaidžia ir nekuria paslėptų prasmų. Jei „Gangsterių medžiotojai“ kuo nors ir stebina, tai tik tuo tiesiai iš ekrano skambančiu kvietimu nesitaikstyti su neteisybe, prievarta, mafija, korupcija. Ratas apsisuko ir žiūrovams reikia kuo daugiau paprastumo? Ko gero, atsakymą vis dėlto pateiks režisieriaus pasirinkimas. Fleischeris kol kas, regis, išgarsėjo tik komedija „Zombių žė-

mė“, o stilingą filmą sukurti dabar sugeba kiekvienas šiek tiek prakutęs Holivudo režisierius.

Tačiau tokie paprasti ir sudėtingų aukštumų nesiekiantys filmai tiksliai fiksuoja visuomenės permainas. Nors „Gangsterių medžiotojų“ moterys – Džono žmona (Mirreille Enos) ir gražuolė Greisė – yra antrojo plano personažai, o filme veikia tik vyrai, vis dėlto jos ne labai tilptų į tradicinį *film noir*. Tarsi tik vyrų fone egzistuojančios moterys iš tikrųjų užtikrina būrio sėkmę: Džono žmona – kai padeda jam pasirinkti bendradarbius, Greisė – kai sutinka liudyti teisme prieš Koeną. Permainas atspindi ir etninę gangsterių medžiotojų būrio sudėtį – jame yra ir juodaodis, ir meksikietis. Kita vertus, žanrinis kinas tuo ir svarbus, kad net ir keisdamas jis lieka toks pat. Tad kam, jei ne jam, sekti amžinas pasakas?

Rodo TV

Kūnų garbintojai

Pernykščio Steveno Soderbergho filmo „*Magiškas Maikas*“ (*LNK, 19 d. 23.20*) herojų jau trisdešimt ir jis išbandė ne vieną profesiją. Buvo statybininkas, gamino baldus, svajojosi tapti verslininku. Maikas (Channing Tatum) turi daug talentų – gali sutvarkyti stogą, suremontuoti automobilį. Bet vakare jis – striptizo šokėjas viename Floridos naktiniame klube. Scenoje jis pavirsta Magišku Maiku. Ne tik puiki choreografija, bet ir vyriškas žavesys pavertė Maiką moterų numylėtinu. Jo gyvenimas – nesibaigianti šventė, juolab kad Maikas iš tų retų žavių vaikinių, kurie nekelia jokios grėsmės. Bet vieną dieną altruisto Maiko mokiniu tampa jaunas vaikinukas Adamas (Alex Pettyfer). Maikas įsimyli jo seserį Bruk, tik merginai nepatinka jo naktinis darbas. Todėl Maikui teks apsispręsti, ką pasirinkti, – meilę ar darbą.

Filmo pagrindu tapo dabar viena didžiųjų Holivudo vilčių vadina Channingo Tatumo jaunystės patirtis. Jis taip pat buvo striptizo šokėjas. Tačiau tai nėra autobiografinis filmas, nors išgirdęs Tatumo pasakojimą Soderberghas jam liepė: „Sėskis rašyti scenarijų, o aš jį įgyvendinsiu.“ Aktorius yra prisipažinęs, kad vaidinant Maiką jam

„Magiškas Maikas“

svarbiau buvo atkurti ne realybėje išgyventus epizodus, bet to gyvenimo laikotarpio atmosferą, iš naujo atsiderinti laike, kai domino daug kas ir norėta išbandyti viską.

Tegu jūsų neatbaido banalus siužetas. Soderberghas sąmoningai pasinaudojo daugybe filmų apie šou verslą klišių. Bet „Magiškas Maikas“ ne toks paprastas, kaip gali pasirodyti iš pirmo žvilgsnio. Tai filmas, kuris tyrinėja moralę visiškai nemoralizuodamas. Soderberghas jį apibūdino taip: „Man Magiškas Maikas“ pasakoja apie tai, kaip suklystame priimdami blogus sprendimus ir apsisupdami blogais žmonėmis. Būta ženklų, bet Maikas jų nepastebėjo. Jam stinga distancijos, kad pamatytų visą situaciją.“

Pasak režisieriaus, filmo koncepcija europietiška, nes filmo herojus greičiau atsiduria priešais veidrodį (jaunasis Adamas, kurį Maikas imasi globoti), o ne priešais langą. Bet kartu Soderberghui tai ir labai amerikietiškas filmas, nes jame atskleista visuomenės būseną, JAV užvaldžiusi depresija ir kūnų garbinimas.

Depresija – vienas svarbiausių 2002 m. Christopherio Nolano filmo „*Nemiga*“ (*BTV, 24 d. 22.40*) motyvų. Filmą herojų, patyrusių Los Andželo detektyvą Vilą Dormerį (Al Pacino) kankina depresija ir kaltės jausmas. Kartu su partneriu Hepu (Martin Donovan) jie vyksta į Aliaską tirti žiaurios žmogžudystės. Nužudyta septyniolikmetė mer-

gina, o apylinkėse, matyt, siaučia serijinis žudikas. Aliaskoje tyrėjams iš didmiesčio padeda jauna policininkė Elė (Hilary Swank). Gana greit atsiranda ir įtariamasis – vienišius ir romantikas Finčas (Robin Williams), bet žudikas daug gudresnis, nei galima buvo tikėtis.

Kai Vilas nušauna Hepą rūke palaikęs žudiku, detektyvą ima kankinti nemiga, ją tik pagilina baltosios naktys bei katės ir pelės žaidimas su žudiku. Tačiau „*Nemiga*“ įdomi ne kaip detektyvas, o kaip bandymas paaiškinti, kiek toli galima nueiti tikint, kad elgiesi gerai ir teisingai. Tai ir vaidina Alas Pacino, rodydamas savo nemigos, bet dar labiau kaltės jausmo ir abejonių išsekintą personažą.

Kūręs „*Nemigą*“ Nolanas dar buvo tik pakeliui į dabartinę – „Tamsiojo riterio“ ar „Pradžios“ sėkmę. Dar nepriklausė nuo būtinybės sudominti ir sužavėti mases. Užtat „*Nemiga*“ ir stebina preciziška režisūra, subtiliais ir įsimenančiais antrojo plano personažais ir visam laikui atmintyje išliekančia filmo plastika, atmosfera.

Tą patį vakarą (*24 d. 22.35*) *LNK* parodys Dwight'o H. Little'o filmą „*Žmogžudystė Baltuosiuose riumuose*“. Jo siužetas neįmantrus: amerikiečių pagrobimas Šiaurės Korėjoje sukelia pasipiktinimo bangą Baltuosiuose riumuose. JAV prez-

dentas pasirengęs net atakuoti komunistus ir išgelbėti įkaitus, kai rūmuose aptinkamas moters, buvusios sekretorės, lavonas. Tyrimas pavedamas Harlanui (Wesley Snipes), kuris jau anksčiau bendradarbiavo su specialiosiomis tarnybomis. Bet šįkart jo laukia tylėjimo siena. Todėl netrukus Harlanui prireiks slaptosios agentės (Diana Lane) pagalbos.

Filmas kaip filmas, nors viena aplinkybė gana pikantiška – jis sukurtas pagal buvusio JAV prezidento Hary S. Trumano dukters Margaret Truman romaną. Bet mūsų sąlygomis man pasirodė įdomi išeities situacija. Pabandykite įsivaizduoti lietuvišką filmą, žinoma, geriau komediją, apie Prezidentūroje rastą moters lavoną. Arba filmą su ne vienoje amerikiečių juostoje matyta situacija, kai JAV prezidentas tampa žudiku (zombiu, vampyru, etc.) Manau, kad vos tik pasklistų gandai apie panašų filmą, Lietuvoje kiltų patriotinė diskusija apie nacionalines vertybes ir kitokius tautai svarbius dalykus, nes kinas yra veidrodis, o lietuvių tauta vengia tokių akistatų. Todėl tokio ar panašaus lietuviško filmo artimiausioje ateityje neprognozuojau. Teks tenkintis žmogžudystėmis Vašingtone.

Jūsų –

JONAS ŪBIS

Parodos

VILNIUS

Nacionalinė dailės galerija

Konstitucijos pr. 22

XX a. Lietuvos dailės ekspozicija

Paroda „Minios“

Paroda „Maršas. Iljos Fišerio 1946–1953 metų fotografijos“

Paroda „Apie praeivius ir kaimynus“

Vilniaus paveikslų galerija

Didžioji g. 4

Chodkevičių rūmų klasicistiniai interjerai Lietuvos dailė XVI–XIX a.

Jurgio Baltrušaičio memorialiniai baldai Paroda „Jonas Rustemas – dailininkas ir pedagogas“, skirta dailiniko 250-osioms gimimo metinėms iki 27 d. – paroda „Domicelė Tarabildienė. Kūrybos versmės“

Radvilų rūmai

Vilniaus g. 24

Paroda „Sveika, jūra! Marinistiniai peizažai XVII–XX a. tapyboje“

Lietuvos nacionalinis muziejus
Naujasis arsenalas

Arsenalo g. 1

Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės istorija Lietuva carų valdžioje

Lietuvos valstiečių buities kultūra

Kryždirbystė

„Lietuvos diplomatinė tarnyba 1918–1940 m.“ Primityviosios tapybos paroda

Kazio Varnelio namai–muziejus
Didžioji g. 26

K. Varnelio kūrybos ir kolekcijos ekspozicija *Lankymas antradienį–šeštadienį iš anksto susitarus tel. 279 16 44*

Bažnytinio paveldo muziejus

Šv. Mykolo g. 9

Bažnytinio paveldo muziejaus ekspozicija Paroda „Atraskime savąjį paveldą: Lentvario bažnyčia ir jos dekoras. 1905–1943“ Paroda „Lukiškių Dievo Motina. Kad būtų atvilgytos sudiržusios širdys…“ Ksenijos Jaroševaitės paroda „Sąžinės sąskaita“

Šiuolaikinio meno centras
Vokiečių g. 2

iki 27 d. – paroda „Panorama 14. Rinktiniai darbai iš LE FRESNOY meno centro metinės parodos“

iki 20 d. – Šešjos Kamerić (Bosnija ir Hercegovina) personalinė paroda Paroda „Pamišėliai laisvėje: Fluxus festivaliai Europoje 1962–1977“

Modernaus meno centras
Literatų g. 8
nuo 22 d. – choreografijos paroda „Ant ribos“

VILNIAUS DAILĖS AKADEMIJOS GALERIJOS

Parodų salės „Titanikas“
Maironio g. 3
iki 26 d. – Aušros Barzdukaičės–Vaitkūnienės tapybos paroda „Pastovūs vaizdai“ iki 19 d. – Kosto Dereškevičiaus paroda „Tapyba 1968–1987. Sutikta moteris“

Galerija „Akademija“
Pilies g. 44/2
nuo 21 d. – Pijaus Burako paroda „Šiuolaikinis plakatas“ iki 19 d. – Ričardo Nemeikšio paroda „Blizgučiai“

Galerija „Artifex“
Gaono g. 1
Dainiaus Liškevičiaus paroda „Trylikto taško projekcijos“

A. ir A. Tamošaičių galerija „Židiny“
Dominikonų g. 15
Dailininkų Tamošaičių kūryba XIX–XX a. liaudies meno rinkiniai

Galerija „Kairė–dešinė“
Latako g. 3
iki 26 d. – paroda „Grafika nuo piešinio iki šešėlio. 2013“

Meno projektų erdvė „Malonioji 6“
Malonioji g. 6
iki 19 d. – Izraelio menininkių Danielle Itzhaqi ir Dror Shohet instaliacija

Galerija „Vartai“
Vilniaus g. 39
Ketvirtadienio peržiūra: Romos Auškalnytės instaliacijos „Objektas 2“ ir „Smalsumas“ nuo 22 d. – Nerijaus Ermino paroda Lino Jusonio paroda „Tik sniege liko žymės“

„Prospekto“ fotografijos galerija
Gedimino pr. 43
iki 19 d. – Juozo Budraičio fotografijų paroda „Mano kinas. 1970–1990“

Pamėnkalnio galerija
Pamėnkalnio g. 1/13
Karinos Lukauskaitės tekstilės paroda–instaliacija „Širdies koordinatės“

Marijos ir Jurgio Šlapelių muziejus
Pilies g. 40
Benignos Kasparavičiūtės paroda „Tapyba“

„The Gardens“
Konstitucijos pr. 12A
Laros Favaretto paroda

Galerija „Arka“
Aušros Vartų g. 7
Felikso Jakubausko tekstilė

Šv. Jono gatvės galerija
Šv. Jono g. 11
nuo 25 d. – Eriko Daugulio kūrybos darbų paroda Sigitos Dackevičiūtės skulptūros paroda Algio Kasparavičiaus paroda „Iškandin savęs“

Teatro, muzikos ir kino muziejus
Vilniaus g. 41
Tarptautinė vaikų kūrinių paroda „Lidice 2012“, skirta Lidicės apylinkių vaikams, žuvusiems Antrojo pasaulinio karo metais, atminti iki 24 d. – Algimanto Barzdžiaus fotografijos paroda „Važiuk, fiksuok, neemigruk“

Galerija „Kunstkamera“
Ligoninės g. 4
Vladislavo Žilias (1939–2012) kūrybos paroda „Švytėjimai“

Galerija „Meno niša“
J. Basanavičiaus g. 1/13
Simono Kuliešiaus paroda „Fiksuotas peizažas“

Galerija AV17
Aušros Vartų g. 17
Sandros Malaškevičiūtės juvelyrikos ir objektų paroda „Plaukai ant irklų“

„Juškus gallery“
B. Radvilaitės g. 6B
iki 25 d. – paroda „Mažieji formatai mene“

Vilniaus rotušė
Didžioji g. 31
Gedimino Prancūkno fotoparoda „Apšvietos žymos“

Lietuvių kalbos institutas
P. Vileišio g. 5
Elvyros Kairiūkštytės piešiniai

Vilniaus vaikų ir jaunimo meno galerija
Vilniaus g. 39/6
Paroda „Spalva šviesoje (Malvina ir vaikai)“

Lietuvos nacionalinės UNESCO komisijos galerija
Šv. Jono g. 11
Paroda „Žinutė ateičiai“, skirta UNESCO programos „Pasaulio atmintis“ 20-mečiui

Rašytojų klubas
K. Sirvydo g. 6
Gražinos Vitartaitės tapyba

KAUNAS

M. Žilinsko dailės galerija
Nepriklausomybės a. 12
iki 27 d. – Gōrano Andreaso Ohldiecko grafikos paroda „Atspaudai ir kitos klaidos“

Kauno paveikslų galerija
K. Donelaičio g. 16
Algimanto Miškinio Lietuvos dailės kolekcijos ekspozicija

Nacionalinis M.K. Čiurlionio dailės muziejus
V. Putvinskio g. 55
Paroda „Tautų arenoje. Paryžius 1937“

Galerija „Meno parkas“
Rotušės a. 27
Viginto Stankaus paroda „Pagrindinis herojus (ne) žmogus“

Kauno fotografijos galerija
Rotušės a. 1 / Vilniaus g. 2
Lietuvos fotomėgėjų sąjungos 80-mečiui skirta paroda

Galerija „Aukso pjūvis“
K. Donelaičio g. 62 / V. Putvinskio g. 53
Valdos Verikaitės stiklo papuošalų paroda „Spindinčios angelų istorijos“ Tapybos paroda „Dailininkas Stasys Sčesnulevičius: šešėlyje palikta kūryba“

KLAIPĖDA

KKKC parodų rūmai
Aukštoji g. 1 / Didžioji Vandens g. 2
nuo18 d. – šiuolaikinio Švedijos meno paroda „Falling from Grace“

PANEVĖŽYS

Dailės galerija
Respublikos g. 3
iki 27 d. – Elenos Salmik darbų paroda „Kilnojamas turtas“

Spektakliai

VILNIUS

Nacionalinis operos ir baleto teatras
18 d. 18.30 – L. Delibes „KOPELIJA“. Dir. – A. Šulčys
19 d. 18.30 – G. Puccini „MADAM BATERFLAI“. Dir. – M. Staškus
20 d. 18 val. – P. Čaikovskio „GULBIŲ EŽERAS“. Dir. – R. Šervenikas
23 d. 18.30 – A. Šenderovo „DEZDEMONA“. Dir. – R. Šervenikas
24 d. 18.30 – G. Verdi „OTELAS“. Dir. – G. Rinkevičius
25 d. 18.30 – R. Ščedrino „ANA KARENINA“. Dir. – A. Šulčys
26 d. 18.30 – J. Strausso „VIENOS KRAUJAS“. Dir. – J. Geniusas

Nacionalinis dramos teatras
Didžioji salė
18 d. 18.30 – J. Dautarto „PASKENDUSI VASARA“ (M. Katiliškio kūrinių motyvais). Rež. – J. Dautartas
19 d. 18.30 – J. Giraudoux „IR VĒL VISKAS BUS GERAI“. Rež. – C. Graužinis
20 d. 12 val. – K. Čiukovskio „DAKTARAS AISKAUDA“. Rež. – E. Jaras
22, 23 d. 17 val. – M. Ivaškevičiaus „ISVARYMAS“. Rež. – O. Koršunovas
25 d. 18.30 – A. Čechovo „DĒDĒ VANIA“. Rež. – E. Lacascade'as (Prancūzija)
26 d. 18.30 – F. Dostojevskio „STEPANČIKOVO DVARAS“. Rež. – J. Vaitkus
Mažoji salė
18 d. 19 val. – P. Sūskindo „KONTRA-BOSAS“. Rež. – V. Masalskis
19 d. 16 val. – J. Jokelos „FUNDAMENTALISTAI“. Rež. – J. Vaitkus
20 d. 16 val. – F. Dostojevskio „NUOLAN-KIOJI“. Rež. – V. Masalskis
24 d. 19 val. – R. Granausko „DUBURYS“. Rež. – S. Račkys
25 d. 19 val. – B. Mar „UNĖ“ (aktorės

„7md“ rekomenduoja

Dailė

Senamiestyje labai mažu atstumu susitvenkusios veikia trys parodos, kurios rodo tam tikrus Lietuvos dailės būklės simptomus: **Dainius Liškevičius** bando suprasti save per savo paties palikimą (VDA galerijoje „Artifex“ **iki vasario 9 d.** ir *www.katinelis-and-gaidelis.com*), **Ričardas Nemeikšis** toliau „echidnai“ blizga ant kartono (VDA galerijoje „Akademija“ **iki sausio 19 d.**), o **Benigna Kasparavičiūtė** su maniakišku užsidegimu pasiduoda banaliausioms buvimo menininku kliščms (Marijos ir Jurgio Šlapelių namuose-muziejuje **iki sausio 30 d.**). Tai ne sušukuotas ir aplaižytas, Europai lengvai virškinamas meno produktas, o meno gyvenimo ašakos. Iki saldumo aštrios.

Lyriškesnė, be nuodo ir visai į kitas sferas nusitaikiusi **Karinos Lukauskaitės instaliacija** iš veltinio „Pamėnkalnio“ galerijoje. Šios jau gerai žinomos menininkės kūriniai pirmiausiai veikia per kūną, per lytėjimą. Parodą galima apžiūrėti **iki sausio 30 d.**

Teatras

Šiuolaikinę visuomenę mėgstantis kritikuoti režisierius **Jonas Vaitkus** Rusų dramos teatre **sausio 25, 26 d. 18 val.** pristatys naują premjerą „**Stabmeldžiai**“ pagal ukrainiečių dramaturgės Annos Jablonskajos to paties pavadinimo pjesę. Spektaklis pirmiausia intriguoja tu, kad šiame teatre režisierius nėra tik svečias, kaip jam dažniausiai įprasta, bet ir teatro vadovas, tad yra gerai susipažinęs su vaidinsiančia trupe, dėl ko galime sulaukti netikėtų sprendimų ir atradimų.

U. Babickaitės dienoraščių motyvais). Rež. – B. Mar
26 d. 16 val. – M. Mayenburgo „AKMUO“. Rež. – A. Jankevičius
Studija
20 d. 16 val. – „LIŪDNOS DAINOS IŠ EUROPOS ŠIRDIES“ (pagal F. Dostojevskio romaną „Nusikaltimas ir bausmė“). Rež. – K. Smedsas (Suomija)
Dekoracijų dirbtuvės
24 d. 20 val. – G. Labanuskaitės „RAUDONI BATRAIŠČIAI“. Rež. – Y. Ross

Vilniaus mažasis teatras
18 d. 18.30 – M. Ivaškevičiaus „MADA-GASKARAS“. Rež. statytojas – R. Tuminas, rež. – A. Dapšys
19 d. 18.30 – PREMJERA! H. Ibseno „HELGELANDO KARŽYGIAI“. Rež. – R. Cicėnas
20 d. 12 val. – „MAMA KATINAS“. Rež. – E. Jaras
22 d. 18.30 – B. Slade „KITAIS METAIS, TUO PAČIU LAIKU“. Rež. – A. Lebeliūnas (VšĮ „Laimingi žmonės“)
23 d. 18.30 – „SELAVY!“. N. Narmontaitės muzikinis spektaklis
24 d. 18.30 – B. Clarko „PALAUKIT, KIENO ČIA GYVENIMAS?“ Rež. – J. Vaitkus
26 d. 18.30 – F. Bordono „PASKUTINIAI MĒNESIAI“. Rež. statytojas – R. Tuminas, rež. – A. Dapšys

Valstybinis jaunimo teatras
18 d. 18 val. – A. Juozaičio „ŠIRDIS VILNIUJE“. Režisieriai – J. Vaitkus, A. Vidžiūnas
19 d. 12 val. – V.V. Landsbergio „ARKLIO DOMINYKO MEILĖ“. Rež. – A. Vidžiūnas (Salė 99)
19 d. 18 val. – P.E. Landi „STRIP MAN SHOW – VISKAS APIE VYRUS“. Rež. – P.E. Landi
20 d. 12 val. – „RONJA PLEŠIKO DUKTĖ“ (pagal A. Lindgren apysaką). Rež. – D. Jokubauskaitė
20 d. 18 val. – „KETURIAIS VĖJAIS“ (pagal K. Binkio ir keturvėjininkų kūrybą). Rež. – T. Jašinskas (Salė 99)
22 d. 18 val. – H. Melville'io „RAŠTININKAS BARTLBIS“. Rež. ir insc. aut. – R. Kazlas
23 d. 18 val. – P. Vaičiūno „PATRIOTAI“. Rež. – J. Vaitkus
24 d. 18 val. – M. Frayn „TRIUKŠMAS UŽ KULISŲ“. Rež. – P.E. Landi
25 d. 18 val. – V. Sigarevo „GUPELĖ“. Rež. – A. Lebeliūnas
26 d. 12 val. – J. Erlicko „BILJETAS IŠ DANGAUS“. Rež. – D. Jokubauskaitė (Salė 99)
26 d. 18 val. – „LEDI MAKBET“ (pagal

W. Shakespeare'o pjesę „Makbetas“). Rež. – A. Latėnas

Rusų dramos teatras
18 d. 18 val. – A. Vvedenskiio „EGLUTĖ PAS IVANOVUS“. Rež. – J. Vaitkus
19 d. 11, 13 val. – Z. Hopp „STEBUK-LINGOJI KREIDELĖ“. Rež. – O. Lapina
19 d. 18 val. – N. Gogolio „LOŠĖJAI“. Rež. – M. Byčkovas (Rusija)
20 d. 12 val. – J. Švarco „SNIEGO KARALIENĖ“. Rež. – A. Ščiuckis
20 d. 18 val. – V. Mucharjamovo „AČIŪ, MARGO!“ Rež. – J. Ščiuckis
25, 26 d. 18 val. – PREMJERA! A. Jablonskajos „STABMELDŽIAI“. Rež. – J. Vaitkus

Teatras „Lėlė“
Didžioji salė
27 d. 12 val. – „DAKTARAS DOLITLIS“ (pagal H. Loftingą). Rež. – R. Driežis
Mažoji salė
19 d. 14 val. – „KIŠKIŲ SUKILIMAS“ (pagal K. Binkio poemą „Kiškių sukilimas“). Scen. aut., rež. ir dail. – R. Driežis
20 d. 14 val. – „PASAKA APIE VĖŽLIUKĄ“ (Ž. Gryvos knygelės motyvais). Inscen. aut., rež. ir dail. – A. Mikutis
25 d. 18 val. – „PASVYDO“ (pagal A. Strazdo eilėraščius). Rež. ir dail. – A. Bagočiūnaitė–Paukštienė
26 d. 14 val. – N. Indriūnaitės „BALTOS PASAKOS“ (pagal H.Ch. Anderseno pasakas). Rež. – N. Indriūnaitė

Menų spaustuvė
Festivalis „Kitoks teatras vaikams“
18 d. 14 val. *Juodojoje salėje* – „KLINSJ“. Rež. – K.B. Lindeberg (Norvegija)
18 d. 12, 14 val. *Kišeninėje salėje* – „RAUDONKEPURAITĖ“ (Klaipėdos lėlių teatras)
19 d. 12, 14 val. *Juodojoje salėje* – „VĒL IR VĒL“ („Aaben Dans“, Danija)
19 d. 14 val. *Kišeninėje salėje* – PREM-JERA! „GAIDELIS PINIGAUTOJAS“. Rež. – Š. Datenis (Jaunųjų scenos menininkų programa „Atvira erdvė“)
20 d. 12 val. *Juodojoje salėje* – PREMJERA! „MOZAIKA“. Choreogr. – B. Banevičiūtė (teatras „Dansema“)
20 d. 13 val. *Kišeninėje salėje* – „PASAKA APIE KARALIUS“. Rež. – S. Degutytė („Stalo teatras“)
21 d. 12 val. *Stiklinėje salėje* – „Pasakų pirmadieniai mažyliams“. Statybininkų pasakos. Pasakas seka S. Degutytė („Stalo teatras“)
22 d. 19 val. *Juodojoje salėje* – M. Korenkaitės „PABĖGIMAS Į AKROPOLĮ“. Rež. – A. Giniotis
23 d. 19 val. *Juodojoje salėje* – „ATVIRAS

RATAS“. Rež. – A. Giniotis (teatro laboratorija „Atviras ratas“)

24 d. 19 val. ***Juodojoje salėje*** – „LIETAUS ŽEMĖ“. Rež. – A. Giniotis (teatro laboratorija „Atviras ratas“)

25 d. 12 val. ***Juodojoje salėje*** – „PASAU-LIO SUTVĒRIMAS“. Choreogr. – B. Banevičiūtė (šokio teatras „Dansema“)

25 d. 19 val. ***Juodojoje salėje*** – „ARA-BIŠKA NAKTIS“. Rež. – C. Graužinis (teatras „cezario grupė“)

26 d. 12 val. ***Juodojoje salėje*** – PREM-JERA! „SUPERAGENTAS 000“. Rež. – A. Gluskinas (teatras „cezario grupė“)
26 d. 19 val. ***Juodojoje salėje*** – „NUTOLĖ TOLIAI!“ (pagal P. Širvį). Rež. – C. Graužinis (teatras „cezario grupė“)

Vilniaus kamerinis teatras

Konstitucijos pr. 23

19 d. 12 val. – „NULĖPAUSIO GIMTADIENIS“. Rež. – R. Vikšraitis

26 d. 12 val. – „PLĖŠIKAS HOCENPLOCAS“ (pagal O. Preussler apysaką). Rež. – E. Jaras

26 d. 18.30 – „KAI ŽMONĖS VAIDINO DIEVĄ…!“ (pagal F. Goodrich, A. Hacketto ir V. Kesselman pjesę „Anos Frank dieno-raštis“). Rež. – A. Gian (JAV), M. Mačiulis

KAUNAS

Kauno dramos teatras

19 d. 12 val. ***Ilgojoje salėje*** – I. Paliulytės „ANDERSENO GATVĖ“. Rež. – I. Paliulytė
19 d. 19 val. ***Mažojoje scenoje*** – J. Tumo-Vaižganto „ŽEMĖS AR MOTERS“.

Rež. – T. Erbrėderis

19 d. 18.30 ***Didžiojoje scenoje*** – E. Scribe'o „PRIEŽASTYS IR PASEKMĖS“.

Rež. – R. Banionis

20 d. 14 val. ***Didžiojoje scenoje*** – I. Paliulytės „ASTRIDA“ (A. Lindgren biografijos ir pasakų motyvais). Rež. – I. Paliulytė

20 d. 18 val. ***Rūtos salėje*** – Y. Mishimos

„MARKIZĖ DE SAD“. Rež. – A. Areima
22 d. 19 val. ***Mažojoje scenoje*** – Š. Alei-chemo „MENDELIO MILLJONAI“.

Rež. – A. Pociūnas

23 d. 18 val. ***Rūtos salėje*** – F. von Schille-rio „PLĖŠIKAI“. Rež. – A. Areima

23 d. 18 val. ***Mažojoje scenoje*** – J. Smuulo „SVEČIUOSE PAS PULKININKO NAŠLĖ“.

Rež. – D. Juronytė

24 d. 18.30 PREMJERA! „JERUZALĖ“ (pagal J. Butterworth). Rež. – R. Atkočiūnas

25 d. 18.30 ***Didžiojoje scenoje*** – „MODE-RATORIAI“. Rež. – A. Kurienius

25 d. 19 val. ***Mažojoje scenoje*** – I. Hage-rup „STIKLINĖ ARBATOS SU CITRINA“.

Rež. – D. Juronytė

26 d. 12 val. ***Rūtos salėje*** – L. Carrollio „ALISA STEBUKLŲ ŠALYJE“. Adaptacijos aut. ir rež. – E. Piotrowska

26 d. 18.30 ***Didžiojoje scenoje*** – „LAIMINGI“. Rež. – A. Areima

Kauno muzikinis teatras

18 d. 18 val. – E. Johno, T. Rice'o „AIDA“. Dir. – J. Janulevičius

19 d. 18 val. – J. Strausso „ŠIKŠNO-SPARNIS“. Dir. – J. Geniušas

20 d. 12 val. – Z. Bružaitės „GRYBŲ KARAS IR TAIKA“. Dir. – V. Visockis

20 d. 18 val. – G. Rossini „SEVILIJOS KIRPĖJAS“. Dir. – J. Janulevičius
23 d. 17 val. – G. Gladkovo „BRĖMENO MUZIKANTAI“. Dir. – J. Vilnonis
24 d. 18 val. – J. Strausso „ČIGONŲ BARONAS“. Dir. – V. Visockis

25 d. 18 val. – Ch. Gounod „FAUSTAS“. Dir. – J. Geniušas

26 d. 18 val. – I. Kálmáno „GRAFAITĖ MARICA“. Dir. – J. Janulevičius

Kauno mažasis teatras

20 d. 12 val. – „KREIVOS DAIKTŲ ISTORIJOS“. Rež. – A. Baniūnas

25 d. 19 val. – „KATYTĖ „P“ (pagal E. Ensler pjesę „Vaginos monologai“).

Rež. – V. Balsys

26 d. 18 val. – M. Fratti „SESUO“.

Rež. – A. Žukauskas

Kauno kamerinis teatras

18 d. 18 val. – D. Čepauskaitės „BE GALO ŠVELNI ŽMOGŪDYSTĖ“. Rež. – S. Rubinovas

19 d. 18 val. – D. Čepauskaitės „KAVINĖ „PAS BLEZA“. Rež. – S. Rubinovas

20 d. 18 val. – C. Fréchette „ŽANAS IR BEATRIČĖ“. Rež. – S. Rubinovas

24 d. 18 val. – D. Čepauskaitės „DIENA IR NAKTIS“. Rež. – S. Rubinovas

25 d. 18 val. – M. Walczako „PIRMASIS KARTAS“. Rež. – S. Rubinovas

26 d. 18 val. – K. Kostenkos „HITLERIS IR HITLERIS“. Rež. – S. Rubinovas

Kauno lėlių teatras

18 d. 18.30 – V.V. Landsbergio „ATĖJAU, PAMAČIAU, NEGALĖJAU ARBA – VISIŠKAS RUDNOSIUKAS“. Rež. – V.V. Landsbergis

19 d. 12 val. ***V. ir S. Ratkevičių lėlių muziejuje*** – „KIŠKIS DRAŠUOLIS“.

Rež. – A. Žiurauskas

19 d. 18 val. – „KITAIS METAIS TUO PAČIU LAIKU“. Rež. – A. Lebeliūnas

20 d. 12 val. – „TIGRIUKAS PETRIKAS“. Rež. – A. Stankevičius

26 d. 12 val. – „PRINCESĖS GIMTADIENIS“. Rež. – A. Stankevičius

KLAIPĖDA

Klaipėdos valstybinis dramos teatras

19 d. 18 val. ***Klaipėdos dramos teatre*** – P.O. Enquisto „LŪŠIES VALANDA“.

Rež. – M. Kimele

20 d. 12 val. ***Žvejų rūmuose*** – K. Macijaus-ko „ATRASTAS LOBIS“. Rež. – K. Macijauskas

25, 26 d. 18 val. ***Žvejų rūmuose*** – „CARYL CHURCHILL TOP GIRLS (NEPRILYGSTA-MOSIOS)“. Rež. – G. Padegimas

Klaipėdos valstybinis muzikinis teatras

20 d. 12 val. – „VERPALŲ PASAKOS“

Klaipėdos lėlių teatras

19 d. 12 val. – „APAPA“. Rež. – G. Radvila-vičiūtė

20 d. 12 val. – „STEBUKLINGAS PELENĖS LAIKAS“. Rež. – G. Radvilavičiūtė

ŠIAULIAI

Šiaulių dramos teatras

18 d. 18 val. – B. Brechto „PONAS PUNTILA IR JO TARNAS MATIS“.

Rež. – A. Pociūnas

19 d. 18 val. – E. Rostand'o „SIRANO DE BERŽERAKAS“. Rež. – A. Pociūnas

20 d. 12 val. – „KUKUČIO KELIONĖ“ (pagal M. Martinaičio „Kukučio balados“). Insceni-zacijos aut. ir rež. – I. Norkutė

20 d. 18 val. – R. Lamoureux „SRIUBINĖ“. Rež. – N. Mirončikaitė

23 d. 18 val. – „URVINIS ŽMOGUS“. Vaidina D. Meškauskas („Idioteatras“)

25 d. 18 val. – A. Rappo „INERTIŠKOS DUJOS“. Rež. – T. Jašinskas

26 d. 18 val. – J. Švarco „ŠEŠĖLIS“. Rež. – N. Ogaj-Ramer

PANEVĖŽYS

Juozo Miltinio dramos teatras

18 d. 18 val. – M. Zalytės „VISI ŽMONĖS KATINAI“. Rež. – A. Kėleris

19 d. 17 val. – J. Poiret „BEPROTIŠKAS SAVAITGALIS“. Rež. – A. Kėleris

20 d. 17 val. – E. Kazulaitis „ŠVYTIŅIŲ BURBULŲ PARTIJA“. Rež. – K. Smoriginas

25 d. 18 val. – W. Weinberger „SEX GURU“. Rež. – S. Uždavinys („Domino teatras“)

Koncertai

Lietuvos nacionalinė filharmonija

19 d. 19 val. ***Vilniuje, Filharmonijos***

Didžiojoje salėje, – „Orkestras iš arti 2“: M. Pitrėnas, Lietuvos nacionalinio simfoninio orkestro grupės, solistai: I. Girdžiūnaitė

(smuikas), R. Grakauskaitė (smuikas), D. Juozapaitienė (altas), V. Palejus (obojus),

V. Giedraitis (klarnetas). Dir. – M. Pitrėnas.

Programoje J.S. Bacho, A. Pasculli, G. Mahlerio, U. Giedraitytės, R.V. Williams'o, F. Latėno kūriniai

25 d. 12, 18 val. ***Klaipėdos koncertų salėje*** – Visai šeimai. Teatralizuotas koncer-tas „Čipolino nuotykiai“. Varinių pučiamųjų kvintetas „Vilniaus Brass“: L. Lapė (trimitas), A. Baranauskas (trimitas), L. Dakinevičius (valtorna), M. Dakinevičius (trombonas), S. Kirsenka (tūba). Dalyvauja aktoriai G. Glemžaitė ir G. Zapalskis. Programoje K. Chačaturiano baleto „Čipolinas“ muzikos fragmentai (S. Kirsenkos aranžuotė)

26 d. 19 val. ***Vilniuje, Filharmonijos Didžiojoje salėje***, – menų festivalis „Kalė-diniai vakarai“. Lietuvos nacionalinis simfoni-nis orkestras. Solistas A. Korobeinikovas (fortepijonas, Rusija). Dir. – J. Domarkas.

Programoje M. Musorgskio, D. Šostakovi-čiaus, W.A. Mozarto, F. Liszto kūriniai

27 d. 12 val. ***Vilniuje, Filharmonijos Didžiojoje salėje***, – „Kalėdiniai vakarai“.

V. Spivakovo fondo stipendininkai – jaunieji virtuozai (Rusija): L. Kaganeris (akordeonas, Omskas), D. Borodinas (smuikas, Maskva), M. Molčanova (fortepijonas, Maskva).

Programoje J.S. Bacho, F. Chopino, P. Čaikovskio, V. Barkausko ir kt. kūriniai

27 d. 16 val. ***Taikomosios dailės muziejuje*** – J. Gaižauską prisimenant. Trio „Keturstygis“:

N. Gatelienė (smuikas), A. Statkus (altas), V. Gaižauskaitė-Veličkienė (violončelė). Dalyvauja A. Bružaitė (kanklės). Programoje J. Gaižausko, L. van Beethoveno kūriniai

VILNIUS

Lietuvos muzikų rėmimo fondas

S. Vainiūno namuose

23 d. 17 val. – Lietuvos muzikos ir teatro akademijos dainavimo dėstytojos A. Liutkutės studentės. Koncertmeisterė G. Muralytė-Eriksonė

Šv. Jonų bažnyčia

19 d. 18 val. – J. Landsbergytė (vargonai) ir D. Sadauskas (baritonas). Programoje O. Messiaeno, Č. Sasnausko, J. Tamulionio, M. Regerio kūriniai

Vakarai

VILNIUS

Rašytojų klubas

21 d. 17.30 – P. Venclovo naujos knygos „Iš tamsos į tamsą“ pristatymas. Dalyvauja rašytojai V. Martinkus, D. Mušinskas, R. Šerelytė, literatūros kritikas A. Gušius, leidyklos „Versus aureus“ redaktorė O. Gudžiūnienė ir kt. Knygos fragmentus skaitys Kauno kamerinio teatro aktorė K. Kazakevičiūtė

Mokytojų namai

18 d. 18 val. ***Svetainėje*** – Dainuojamosios poezijos svetainės koncertas. Dalyvauja duetas „Neteisėtai padaryti“ (R. Petrauskas ir Š. Gedvilas)

21 d. 18 val. ***215 aud.*** – lektorias

A. Žarskaus paskaita „Gimdymo slėpiniai: asmens sveikata ir gaminimas“

22 d. 18 val. ***Svetainėje*** – vakaras iš ciklo „Pasidainavimai su Veronika“. Svečiuose religinės muzikos ansamblis „Giesmių tarnai“. Vakarą veda V. Povilionienė

23 d. 18 val. ***Svetainėje*** – iš renginių ciklo „Pasaulio šventės“: „Kinų tikrieji Naujieji metai“.Vakaro viešnia Vilniaus universiteto Konfucijaus instituto direktorė W. Liying
25 d. 17 val. ***Didžiojoje salėje*** – Vilniaus mokytojų namų senjorų klubo „Svetoč“ koncertas

25 d. 18 val. ***Svetainėje*** – klubo „Vienišas vilkas“ koncertasV. Juroniui atminti. Dalyvauja Š. Mačiulis ir „Vilkai“, A. Belkinas, G. Deičko, grupės „Dinozaurai“ ir kt.

Bibliografinės žinios

MENAS

Kino teorija : įvadas per juslių prizmę / Thomas Elsaesser, Malte Hagener ; iš anglų kalbos vertė Rima Bertašavičiūtė. – Vilnius : Mintis, [2012] (Vilnius : Spauda). – 254, [1] p. – (Kino raštai / sudarytoja Natalija Arlauskaitė). – Tiražas [1000] egz. – ISBN 978-5-417-01050-7 :

GROŽINĖ LITERATŪRA. LITERATŪROS MOKSLAS

Kvepalai : vieno žudiko istorija : [romanas] / Patrick Süskind ; iš vokiečių kalbos vertė Vilija Gerulaitienė. – Vilnius : Alma littera, 2012 (Vilnius : Standartų sp.). – 237, [1] p. – Tiražas 1200 egz. – ISBN 978-609-01-0802-4 (jr.) :

Pasiklydęs veidrodis : [romanas] / Françoise Sagan ; iš prancūzų kalbos vertė Violeta Tauragienė. – Vilnius : "Baltų lankų" leidyba, [2012] (Kaunas : Spindulio sp.). – 127, [1] p. – ("Baltų lankų" rinktinė proza, ISSN 1822-6930). – Tiražas 2000 egz. – ISBN 978-9955-23-619-1 (jr.) :

Sudeginta gyva : [tikra istorija] / Souad kartu su Marie-Thérèse Cuny ; iš prancūzų kalbos vertė Laima Račienė. – Vilnius : Alma littera, 2012 (Kaunas : Spindulio sp.). – 218, [3] p. – Tiražas 1500 egz. – ISBN 978-609-01-0746-1 (jr.) :

Tarnaitės pasakojimas : [romanas] / Margaret Atwood ; iš anglų kalbos vertė Nijolė Regina Chijenienė. – Vilnius : "Baltų lankų" leidyba, [2012] (Gargždai [Klaipėdos r.] : Print-it). – 332, [1] p. – ("Baltų lankų" rinktinė proza, ISSN 1822-6930). – Tiražas 1700 egz. – ISBN 978-9955-23-626-9 (jr.) :

GROŽINĖ LITERATŪRA VAIKAMS

Baltosios pelytės nuotykiai : [apyskaitė vaikams] / Kornejus Čiukovskis ; [dailininkė Herta Matulionytė-Burbienė]. – Vilnius : Alka, 2013 ([Utena] : Utenos Indra). – 20, [3] p. : iliustr. – Tiražas 3000 egz. – ISBN 978-9955-540-37-3

Gražiausias mano pasakas / atpasakojo ir iliustravo Tony Ross ; [iš anglų kalbos vertė Vida Bekštienė]. – Vilnius : Gimtasis žodis, [2012] (Vilnius : BALTO print). – 92, [2] p. : iliustr. – Tiražas [2000] egz. – ISBN 978-9955-16-424-1

Lilė nori būti viena : [apsaka] / Jacqueline Wilson ; iš anglų kalbos vertė Lina Bügienė ; [ilustracijų autorius Nick Sharratt]. – Vilnius : Alma littera, 2012 (Vilnius : Spauda). – 275, [2] p. : iliustr. – Tiražas 1500 egz. – ISBN 978-609-01-0743-0 (jr.) : [21 Lt 19 ct]

Miško žvėrelių nuotykiai : garsų knyga : [pasakėlė / Ilga Lazarevič ; iš rusų kalbos vertė Jūratė Žilytė ; dailininkai Vitalijus Švarovas, Jelena Almazova]. – [Vilnius : Presvika, [2013] (Spausd. Kinijoje). – [18] p. : iliustr. – Aut. nurodyta kn. metr. – Tiražas [3000] egz. – ISBN 978-9955-22-599-7 (jr.)

Muminukas ir žiemos sniegas : [pasakojimas] pagal originalias Tove Jansson knygas / iš anglų kalbos vertė Violeta Palčinskaitė. – Vilnius : Nieko rimto, 2012 (Spausd. Kinijoje). – [26] p. : iliustr. – Tiražas 2000 egz. – ISBN 978-609-441-077-2 (jr.)

Nepaprastas paršelis : [pasakėlė] / Daniel Napp ; [iš vokiečių kalbos vertė Audronė Kavarskaitė]. – Vilnius : "Baltų lankų" leidyba, [2012] (Kaunas : Spindulio sp.). – [30] p. : iliustr. – Tiražas 2500 egz. – ISBN 978-9955-23-598-9 (jr.) : [15 Lt 33 ct]

Nuskendęs Atlantidos miestas ir pabėgimas nuo aborigenų : [komiksų knyga : žurnalo "Donaldas ir kiti" priedas / iš anglų k. vertė Robertas Kundrotas]. – Vilnius : Egmont Lietuva, [2012] (Vilnius : Spauda). – 79, [1] p. : iliustr. + paleontologo rinkinys. – Antr. p. ir virš. virš antr.: Disney. – Tiražas 4000 egz. – ISBN 978-609-414-468-4. – ISBN 9786094144684 (klaidingas) (jr.)

Pasipūtėlė papūga : pasakėčios vaikams / Sergejus Michalkovas ; [dailininkė Herta Matulionytė-Burbienė]. – Vilnius : Alka, 2013 ([Utena] : Utenos Indra). – 28, [2] p. : iliustr. – Tiražas 3000 egz. – ISBN 978-9955-540-42-7

Ragana Lilė atranda Ameriką : [apsaka] / Knister ; iš vokiečių kalbos vertė Teodoras Četrauskas ; iliustravo Birgit Rieger. – Vilnius : Alma littera, 2012 (Kaunas : Spindulio sp.). – 52, [2] p. : iliustr. – Tiražas 3000 egz. – ISBN 978-609-01-0793-5 (jr.) : [12 Lt 71 ct]

Ragana Lilė švenčia Kalėdas / Knister ; iš vokiečių kalbos vertė Vitalija Rudokienė ir Loretą Paškevičienė ; iliustravo Birgit Rieger. – Vilnius : Alma littera, 2012 (Vilnius : Standartų sp.). – 91, 61, [6] p. : iliustr., nat. – Turinys: Ragana Lilė ir Kalėdų burtai : [apsaka] ; Stebuklingos Kalėdos su ragana Lile : meistr auk, žaisk, dovanok. – Tiražas 2000 egz. – ISBN 978-609-01-0794-2 (jr.) : [17 Lt 65 ct]

Saldžių sapnų mašinoms aš linkiu / [Sherri Duskey Rinker ir Tom Lichtenheld] ; iš anglų kalbos vertė Saulius Repečka. – Vilnius : "Baltų lankų" leidyba, [2012] (Kaunas : Spindulio sp.). – [32] p. : iliustr. – Aut. nurodyti virš. – Tiražas 3000 egz. – ISBN 978-9955-23-609-2 (jr.) : [17 Lt 64 ct]

Suvyniota diena, arba Kokio dydžio būna didelė meilė : [pasakos] / Jonas Liniauskas ; iliustravo Živilė Šimėnienė. – Vilnius : Alma littera, 2012 (Vilnius : Spauda). – 99, [1] p. : iliustr. – Tiražas 800 egz. – ISBN 978-609-01-0184-1 (jr.) : [17 Lt 65 ct]

Šalin letenas, sūriasnuki! / Džeronimas Stiltonas ; [iš italų kalbos vertė Lina Gaučytė ; iliustracijos: Mak [i.e. Mark] Nithael, Kat Steven, Topika Topraska ... [et al.]. – [Vilnius] : "Baltų lankų" leidyba, [2012] (Vilnius : Kopa). – 117, [11] p.

„Meilė kaip nuodai“

Savitės filmai

Džekas Ryčėris ***

Įtariamasis nužudęs penkis žmones prašo tik vieno – surasti Džeką Ryčėrį... Filmas sukurtas pagal britų rašytojo Lee Childo romanų sagos apie karinės žandarmerijos tyrėją ir klajoklį Džeką Ryčėrį devintąją knygą. Knygoje aprašyta beveik dviejų metų ugio Ryčėrį filme vaidina ne toks aukštas ir jau penkiasdešimtmetis Tomas Cruise'as, bet to pakanka, kad jo herojus būtų nenugalimas. Šįkart Ryčėriui teks susidurti su galin-gu priešu, saugančiu didelę paslaptį. Christopherio McQuarrie filme taip pat vaidina Rosamund Pike, Robertas Duvallas ir kino režisierius Werneris Herzogas (JAV, 2011). (Vilnius, Kaunas, Šiauliai)

Meilė kaip nuodai ****

Tai pasakojimas apie keturiolikmetę Aną, kuri iš internato grįžta į gimtąjį kaimą. Per atostogas ji turi pasirengti konfirmacijai. Grįžusi namo, Ana sužino, kad tėvas paliko šeimą. Mama ieško paramos pas savo jaunystės draugą kunigą. Mergaitė bendrauja su seneliu. Ji taip pat suartėja su savo bendraamžiu laisvūnu Pjeru. Draugystė pažadina Anos geismus. Slaptos mergaitės mintys sukasi apie tai, kam atiduoti savo sielą ir kūną, – Dievui ar kam nors kitam... Pilnametražiame Katell Quillévėrė debiute, apdovanotame Jeano Vigo premija, pagrindinius vaidmenis sukūrė Clara Augarde, Lio, Michel Galabru, Stefano Casseti, Thierry Neuvic, François Bernard (Prancūzija, 2010). (Vilnius)

Provokuojantys užrašai ****

Šešiolikmetis vaikinai mėgsta lankytis savo bendramokslio namuose. Jis stebi draugo šeimos gyvenimą, o vėliau jį aprašo savo rašiniuose. Prancūzų kalbos mokytojas supranta, kad vaikinai iš paskutinio suolo talentingas ir išsiskiria iš kitų mokinių, kuriuos jis laiko idiotais. Bet svetimo gyvenimo stebėjimas išprovokuoja virtingą nekontroliuojamą įvykių. Filmą sukūręs garsus prancūzų režisierius François Ozonas tvirtina, kad ispanų dramaturgo Juano Mayorgos pjesė, tapusi filmo pagrindu, leido jam prabilti apie savo darbą, apie kiną, apie tai, iš kur ateina įkvėpimas, kas yra kūrėjas ir kas yra žiūrovas. Prancūzų kritikų tarp geriausių praėjusių metų filmų dažnai minimuose „Provokuojančiuose užrašuose“ vaidina Fabrice'as Luchini, Ernstas Umhaueris, Kristin Scott Thomas, Emmanuelle Seigner, Yolande Moreau, Jeanas-François Balmeras (Prancūzija, 2012). (Vilnius)

Su Naujaisiais, mamos! **

Pernykščio naujametinio rusų filmo „Mamos“ tęsinys – penkios novelės, kurių herojai – motinos ir jų vaikai. Naujas istorijas, jų herojus ir nuotykius vėl sujungė meilės mamai tema. Noveles sukūrė Sarikas Andreasjanas („Paryžius“), Artiomias Aksionenka („Mamų karas“), Dmitrijus Gračiovas („Violončelistas“), Klimas Poplavskis („Saliamono sprendimas“) ir Antonas Bormatovas („Laimingi skaičiai“), jose vaidina Jelizaveta Bojarskaja, Maksimas Matvejevas, Pavelas Volia, Irina Rozanova, Alainas Delonas ir kiti rusų serialų bei televizijos gerbėjams gerai pažįstami aktoriai (Rusija, 2012). (Vilnius, Klaipėda)

Vargdieniai ***

Victoro Hugo romano pagrindu sukurtu miuziklo ekranizacija. Veiksmas nukelia į XIX amžių, o socialinės neteisybės prislėgta prancūzų liaudies likimą įkūnija katorgininkas Žanas Valžanas (Hugh Jackman). Jis buvo nuteistas už tai, kad pavogė duonos. Sugebėjęs grįžti į doros kelią ir praturtėjęs, Valžanas padeda visiems vargdiečiams. Tačiau jį persekioja Paryžiaus policijos inspektorius Žaveras (Russell Crowe). Valžanas jaučiasi atsakingas už Fantinos (Anne Hathaway) mirtį, todėl prisiekia globoti jos dukterį Kozetę (Amanda Seyfried). Jos laimė – pagrindinis Valžano gyvenimo tikslas. Filmą kūręs Tomas Hooperis („Karaliaus kalba“) neslepia miuziklo sąlygiškumo, greičiau atvirkiščiai (D. Britanija, JAV, 2012). (Vilnius, Kaunas, Klaipėda, Šiauliai)

***** – šedevras, **** – pasižiūrėti būtina, *** – geras filmas, ** – būna ir geriau, * – jei turite daug laiko, * – nickalas

Kino repertuaras

VILNIUS

Forum Cinemas Vingis

18 d. – Tyli naktis (rež. M. Martinsonas) – 13.30, 16, 18.20, 20.45, 23 val.; 19–24 d. – 13.30, 16, 18.20, 20.45
18 d. – Paskutinė tvirtovė (JAV) – 11.40, 14, 16.30, 19, 21.30, 23.45; 19–23 d. – 11.40, 14, 16.30, 19, 21.30; 24 d. – 14, 16.30, 19, 21.30
19 d. – G. Donizetti „Marija Stiuart“. Tiesioginė premjeros transliacija iš Niujorko Metropolitan operos – 19.55
24 d. – Ištrūkės Džiango (JAV) – 19 val.
18, 21–24 d. – Gangsterių medžiotojai (JAV) – 14.05, 16.30, 19, 21.30; 19, 20 d. – 11.40, 14, 16.30, 19, 21.30

18–20 d. – Vargdieniai (D. Britanija, JAV) – 11.20, 14.40, 18, 21.10; 21–24 d. – 14.40, 18, 21.10

18 d. – Kietasikniai (JAV) – 14.20, 16.45, 19.15, 21.45, 23.59; 19–24 d. – 14.20, 16.45, 19.15, 21.45

18 d. – „Saulės cirkas“: visatos pakrašty (3D, JAV) – 11.20, 15.40, 18, 23.59; 19–23 d. – 11.20, 15.40, 18 val.; 24 d. – 11.20, 15.40

18–24 d. – Ralfas Griovėjas (JAV) – 12, 14.20, 19.15; 18, 20–24 d. – Ralfas Griovėjas (3D, JAV) – 11, 17.40; 19 d. – 11 val. (lietuvių k.); 18–24 d. – 16.45 (originalo k.)

Pi gyvenimas (JAV) – 12.15, 15.20, 18.20

18 d. – Pi gyvenimas (3D, JAV) – 20.15, 23.15; 19–23 d. – 20.15

18, 20–24 d. – Hobitas. Nelaukta kelionė (3D, JAV) – 13.40, 20.45; 19 d. – 13.40

18–24 d. – Optimisto istorija (JAV) – 21.45; Debesų žemėlapis (Vokietija, JAV, Singapūras, Honkongas) – 21 val.

Zambežija (PAR) – 11 val.
Zambežija (3D, PAR) – 13.20

18–20 d. – Legendos susivienija (JAV) – 12 val.
18–20 d. – Hobitas. Nelaukta kelionė (JAV) – 11.20, 17.40; 21–24 d. – 17.40

18–20 d. – Su Naujaisiais, mamos! (Rusija) – 12.30, 16.45; 21–24 d. – 16.45

18–24 d. – Provokuojantys užrašai (Prancūzija) – 14.30, 18.45

18 d. – Sėkmės džentelmenai (Rusija) – 21.15, 23.30; 19–24 d. – 21.15

18–24 d. – Džekas Ryčėris (JAV) – 14.45, 21 val.

Forum Cinemas Akropolis
18–24 d. – Tyli naktis (rež. M. Martinsonas) – 16.30, 19.10, 21.40
Paskutinė tvirtovė (JAV) – 11, 13.30, 16, 18.30, 21 val.

24 d. – Ištrūkės Džiango (JAV) – 19 val.
18–24 d. – Gangsterių medžiotojai (JAV) – 12.30, 14.45, 19.30, 21.50

18–20 d. – Ralfas Griovėjas (JAV) – 11.15, 13.45, 16.15, 18.45; 21, 22, 24 d. – 13.45, 16.15, 18.45; 23 d. – 13.45, 16.15; Ralfas Griovėjas Ralfas Griovėjas (3D, JAV) – 10.30, 13.15, 15.45; Kietasikniai (JAV) – 15.30, 18, 20.30; Vargdieniai (D. Britanija, JAV) – 14.15, 17.30, 20.45

18–24 d. – „Saulės cirkas“: visatos pakrašty (3D, JAV) – 11.30, 13 val.

18–23 d. – Pi gyvenimas (3D, JAV) – 18.15, 21.15

18–24 d. – Sėkmės džentelmenai (Rusija) – 12, 17.45; Hobitas. Nelaukta kelionė (JAV) – 14.30, 20.15; Legendos susivienija (JAV) – 10.15, 12.15

18–21, 24 d. – Džekas Ryčėris (JAV) – 21.30
18–24 d. – Su Naujaisiais, mamos! (Rusija) – 17.15

Zambežija (3D, PAR) – 10.45; Zambežija (PAR) – 14 val.

„Skalvijos“ kino centras

18 d. – Pabandom iš naujo (JAV) – 17 val.; 19 d. – 20.50; 20 d. – 16.40; 21 d. – 15 val. (seansas senjorams); 21 d. – 21.10; 22 d. – 21.10; 23 d. – 21.10; 24 d. – 17 val.

18 d. – Meilė kaip nuodai (Prancūzija) – 19 val.; 19 d. – 19 val.; 20 d. – 18.40; 21 d. – 17 val.; 22 d. – 19.20; 23 d. – 17 val.; 24 d. – 19 val.

18 d. – Aurora (rež. K. Buožytė) – 21 val.; 20 d. – 20.30; 21 d. – 18.50; 22 d. – 17 val.; 23 d. – 18.50; 24 d. – 20.50

19 d. – „Skalvijos“ kino akademijos I kurso moksleivių darbų peržiūra – 16.30

19 d. – ciklas „Karsono kinas“. Kuosvarnis (Olandija) – 15 val.; 20 d. – 15 val.

Pasaka

18 d. – Kolka Cool (Latvija) – 17.15; 19 d. – 17.45; 23 d. – 18.30; 24 d. – 21 val.

18 d. – Aurora (rež. K. Buožytė) – 19 val.; 19 d. – 19.15, 21.30; 20 d. – 20.15; 21–23 d. – 20.30; 24 d. – 15.30, 17.15

18 d. – Paspėptas veidas (Ispanija, Kolumbija) – 21.15; 19 d. – 21.15; 20 d. – 17.15; 24 d. – 19.30

18 d. – Didieji lūkesčiai (D. Britanija, JAV) – 17 val.; 19 d. – 17.30; 20 d. – 17 val.; 21 d. – 18 val.; 23 d. – 18.15; 24 d. – 15 val.

18 d. – 30 širdies dūžių (JAV, Prancūzija) – 19.30; 19 d. – 20 val.; 20 d. – 19.30; 24 d. – 20 val.

18 d. – Magiškas Paryžius 3 (Prancūzija) – 19.15; 19 d. – 15, 19.30; 20 d. – 19.15; 23 d. – 20.45

18 d. – Optimisto istorija (JAV) – 21 val.; 19 d. – 17 val.; 20, 22, 23 d. – 18 val.

19 d. – Virš įstatymo (JAV) – 15.15
19 d. – Kai Kalėdų Senelis nukrito į žemę (Vokietija) – 15.30; 20 d. – 16 val.

20 d. – Lėdynmetis 4 (JAV) – 15 val.
20 d. – Savaitgalis su Pasaka – 14 val.
20 d. – Veidas už balso – Virgilijus Keštutis Noreika (rež. V. Vareikytė) – 15.30

Ozo kino salė

19, 23 d. – Igruški (rež. L. Lužytė) – 16.30
18, 22, 24 d. – Tėvas (rež. M. Sargšyanas) – 16.30

18 d. – 7 dienos ir naktys su Marilyn Monroe (D. Britanija, JAV) – 18 val.

19 d. – Šokėja tamsoje (Danija, Prancūzija, Švedija) – 18 val.

22 d. – Coco prieš Chanel (Prancūzija) – 18 val.
23 d. – Rikis (Prancūzija, Italija) – 18 val.
24 d. – Miegančių drugelių tvirtovė (rež. A. Puipa) – 18 val.

KAUNAS

Forum Cinemas

18, 19 d. – Tyli naktis (rež. M. Martinsonas) – 15.45, 18.15, 20.15, 22.30; 20–24 d. – 15.45, 18.15, 20.15

18, 19 d. – Paskutinė tvirtovė (JAV) – 11, 13.30, 16, 18.30, 21.45, 23.59; 20–24 d. – 11, 13.30, 16, 18.30, 21.45

19 d. – G. Donizetti „Marija Stiuart“. Tiesioginė premjeros transliacija iš Niujorko Metropolitan operos – 19.55

22 d. – Kambarys 304 (Danija) – 16.15
24 d. – Ištrūkės Džiango (JAV) – 19 val.

18, 19 d. – Kietasikniai (JAV) – 14.15, 16.30, 19, 21.30, 23.50; 20–23 d. – 14.15, 16.30, 19, 21.30; 24 d. – 14.15, 16.30, 19 val.

18, 19 d. – Pi gyvenimas (JAV) – 14.45, 18, 20.45, 23.25; 20–24 d. – 14.45, 18, 20.45

18 d. – Gangsterių medžiotojai (JAV) – 16.15, 21.15, 20, 23 val.; 19 d. – 16.15, 21.15, 20 val.; 22 d. – 21.15, 20 val.
18, 20–24 d. – Ralfas Griovėjas (3D, JAV) – 10.30, 13, 14.45, 17.30; 19 d. – 10.30, 13, 14.45
18–20 d. – Ralfas Griovėjas (JAV) – 11.30, 14, 18.45; 21–23 d. – 10.30, 13, 14.45; 24 d. – 10.30, 13 val.
18–24 d. – „Saulės cirkas“: visatos pakrašty (3D, JAV) – 10.45, 12.45
Legendos susivienija (JAV) – 12 val.; Hobitas. Nelaukta kelionė (JAV) – 14.30, 21 val.; Vargdieniai (D. Britnija, JAV) – 11.15, 17.45; Zambežija (3D, PAR) – 12.15
18, 19 d. – Džekas Ryčėris (JAV) – 23.40

16.15, 21.15, 20, 23 val.; 19 d. – 16.15, 21.15; 20, 21, 23, 24 d. – 16.15, 21.15, 20 val.; 22 d. – 21.15, 20 val.

18, 20–24 d. – Ralfas Griovėjas (3D, JAV) – 10.30, 13, 14.45, 17.30; 19 d. – 10.30, 13, 14.45

18–20 d. – Ralfas Griovėjas (JAV) – 11.30, 14, 18.45; 21–23 d. – 10.30, 13, 14.45; 24 d. – 10.30, 13 val.

18–24 d. – „Saulės cirkas“: visatos pakrašty (3D, JAV) – 10.45, 12.45
Legendos susivienija (JAV) – 12 val.;

Hobitas. Nelaukta kelionė (JAV) – 14.30, 21 val.; Vargdieniai (D. Britnija, JAV) – 11.15, 17.45; Zambežija (3D, PAR) – 10.15; Zambežija (PAR) – 12.15

18, 19 d. – Džekas Ryčėris (JAV) – 23.40

Romuva

18 d. – Virš įstatymo (JAV) – 17 val.; 20 d. – 18 val.

18 d. – Aurora (rež. K. Buožytė) – 19 val.; 19 d. – 18, 20 val.; 20 d. – 16 val.
19 d. – Meilė yra viskas, ko reikia (Danija) – 18 val.; 20 d. – 14 val.

KLAIPĖDA

Forum Cinemas

18–24 d. – Tyli naktis (rež. M. Martinsonas) – 17.30, 19.45, 22 val.

18 d. – Paskutinė tvirtovė (JAV) – 14, 16.30, 19, 21.30, 23.50; 19–24 d. – 14, 16.30, 19, 21.30

24 d. – Ištrūkės Džiango (JAV) – 19 val.
18 d. – Kietasikniai (JAV) – 13.45, 16.15, 18.45, 21.15, 23.30; 19–24 d. – 13.45, 16.15, 18.45, 21.15

18–20 d. – Ralfas Griovėjas (JAV) – 11, 13.20, 16, 18.15; 21–24 d. – 13.20, 16, 18.15; Ralfas Griovėjas (3D, JAV) – 10.15, 12.30, 15.15

18–24 d. – „Saulės cirkas“: visatos pakrašty (3D, JAV) – 12.45, 15 val.; Hobitas. Nelaukta kelionė (JAV) – 10.45, 21 val.;

Vargdieniai (D. Britanija, JAV) – 14.30, 17.45

18 d. – Su Naujaisiais, mamos! (Rusija) – 20.45, 23 val.; 19–24 d. – 20.45

18–24 d. – Zambežija (3D, PAR) – 10.30; Pi gyvenimas (JAV) – 11.15

18–23 d. – Pi gyvenimas (3D, JAV) – 18.30
18–23 d. – Gangsterių medžiotojai (JAV) – 21.30

18–24 d. – Legendos susivienija (JAV) – 11.30

ŠIAULIAI

Forum Cinemas

18–24 d. – Tyli naktis (rež. M. Martinsonas) – 19, 21.30; Paskutinė tvirtovė (JAV) – 11, 13.30, 16, 18.30, 21 val.; Karališkas romanas (Danija, Vokietija, Prancūzija, D. Britanija) – 15.15

24 d. – Ištrūkės Džiango (JAV) – 19 val.
18–24 d. – Kietasikniai (JAV) – 12.30, 14.45, 17, 19.15, 21.45

18–20 d. – Ralfas Griovėjas (JAV) – 10.15, 12.45, 18.15; 21–23 d. – 12.45, 18.15; 24 d. – 12.45

18–24 d. – Ralfas Griovėjas (3D, JAV) – 13, 16.15

18–20 d. – Pi gyvenimas (JAV) – 11.15, 21.15; 21–24 d. – 21.15

18–24 d. – Vargdieniai (D. Britanija, JAV) – 14.15, 17.45

18–20 d. – Legendos susivienija (JAV) – 10.30
18–24 d. – Zambežija (3D, PAR) – 10.45, 10.45

18–23 d. – Džekas Ryčėris (JAV) – 20.45

Redaktorė – Monika Krikštopaitė
Atsakingoji sekretorė – Rūta Jakimavičienė
Kinas – Živilė Pipinytė | Teatras – Milda Brukštutė
Publicistika – Laima Kreivytė | Stilius – Rita Markulienė
Dizainas – Jokūbas Jacovskis | Maketas – Vanda Čermekaitė

© „7 meno dienos“. Kultūros savaitraštis. Išėina penktadieniais.
Leidžiamas nuo 1992 m. sausio 10 d. Leidėjas VŠĮ „7 meno dienos“, Maironio g. 6, 01124 Vilnius. Tel.: 2613039, 2611926.
El. paštas 7md@takas.lt. ISSN 1392-6462. 3 sp. l. Tiražas 900 egz.
Spausdino UAB „Ukmergės spaustuvė“, Vasario 16-osios g. 31, Ukmergė
Remia LR Kultūros rėmimo fondas, Spaudos, radijo ir televizijos rėmimo fondas

